

VIII 2016

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1938. ÉVI JUNIUS HÓ 8-ÁN, MISKOLCON TARTOTT
EGYHÁZMEGYEI TANÁCSÁNAK
ÉS 1938. ÉVI OKTÓBER 18-ÁN, MISKOLCON TARTOTT
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
NÁDHÁZY BERTALAN
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

VIII. 2016

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1938. ÉVI JUNIUS HÓ 8-ÁN, MISKOLCON TARTOTT
EGYHÁZMEGYEI TANÁCSÁNAK
ÉS 1938. ÉVI OKTÓBER 18-ÁN, MISKOLCON TARTOTT
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

NÁDHÁZY BERTALAN

LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

6524 – 1938

STANDHAFT JÓZSEF KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETE MISKOLCON

I.

Az alsóborsodi református egyházmegye, 1938. évi június hó 8-án, Miskolcon tartott egyházmegyei tanácsának

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

1. A 63. dicséret 1. verse éneklése után, esperesünk Istennek üzenetét Ján. XV:1—8. verseiből felolvasta, aztán imádkoztunk. Báró Bottlik István egyházmegyei gondnokunk táviratban értesítette a tanácsot betegségéről. Jó egészséget kívántunk neki. Számbavettük a tanács megjelent tagjait. Jelen voltak: Pósa Péter esperes, Román Ernő, dr. Filep Gusztáv, dr. H. Kiss Géza és Nádházy Bertalan (jegyzőkönyvvezető) lelkészi; Zsóry Lajos, Csorba György, vitéz Lukács Béla, dr. Mikuleczky Gyula, vitéz Litkey György világi tanácsstagok és dr. Tolnay Ferenc ügyész.

Dr. Enyedy Andor, Fazekas János, dr. gróf Haller István elmaradásukat kimentették. (N. B.)

2. Esperes elnök megállapította, hogy az egyházmegyei tanács szabályszerűen megalakult. Világi elnök előbb Csorba György, majd Zsóry Lajos volt. (N. B.)

3. Tárgyaltuk a Számvevőszék jelentését az alábbi jegyzőkönyv alapján:

„*Számvevőszéki jegyzőkönyv.* Az alsóborsodi református egyházmegye Számvevőszéke 1938. évi június hó 7-én Miskolcon ülést tartott.

Jelen vannak: Pósa Péter esperes, Kiss Albert, Szabó József, Komjáthy József számvevők; Dr. Tolnay Ferenc ügyész; Román Ernő em. pénztáros; Nádházy Bertalan em. főjegyző, aki a jegyzőkönyvet is vezeti.

Esperes üdvözölve a megjelent tagokat, felkéri a Számvevőszéket az egyházmegye Közpénztárának a megvizsgálására.

A).

Számvevőszék megvizsgálja az 1937. évi naplókat, ellennyugtákat, nyugtákat és megállapítja, hogy 1937 december 31-én az egyházmegyei pénztár összes forgalma a következőket mutatja:

Bevétel	35,472 P 25 f.
Kiadás	29,547 P 16 f.
Maradvány	5,925 P 09 f.

azaz ötezerkilencszázhuszonöt pengő és 09 fillér.

Számvevőszék részletenkint is vizsgálatot tartván, megvizsgálta a *Baldácsy-alap* számadásait és megállapította, hogy a

Bevétel	1,240 P — f.
Kiadás	1,198 P 92 f.

Maradvány 41 P 08 f.

Számvevőszék a *közalapi* pénzkezelésnél megállapította, hogy a

Kirovás	18,466 P 58 f.
Befizetés	5,954 P 54 f.

Be nem fizetett hátralék 12,517 P 72 f.

Számvevőszék megvizsgálta a *lelkészi nyugdíjintézet* számadásait, megállapítván, hogy a

Kirovás	31,895 P 15 f.
Bevétel levonásokkal	15,328 P 65 f.

Hátralék 16,566 P 50 f.

Számvevőszék, Román Ernő em. pénztárosnak az 1937. évi számadásokra vonatkozólag, a szokásos óvások fenntartása mellett, megadja a felmentvényt, szolgálatait megköszöni, az egész számadást az egyházmegyei tanács elé terjeszti.

Egyházmegyei Tanács a Számvevőszék jegyzőkönyve alapján előterjesztett egyházmegyei számadást elfogadja, pénztáros számára a szokásos óvások fenntartása mellett a felmentvényt megadja, szolgálatait megköszöni. A számadást egyházkerületi Számvevőszék elé terjeszti. (N. B.)

B)

Tárgyaltuk a Számvevőszék következő jegyzőkönyve alapján az egyházmegye 1938. évi költségvetését.

„Számvevőszék tételről-tételre megvizsgálván az egyházmegye 1938. évi költségvetését, a következő végösszeget állapítja meg:

Szükséglet	5,138 P 50 f.
Fedezet	5,138 P 50 f.

Maradvány, vagy hiány 0,000 P 00 f.

Számvevőszék a bemutatott költségvetést elfogadja és az Egyházmegyei Tanács elé terjeszti, jóváhagyás végett.

Egyházmegyei Tanács a bemutatott költségvetést jóváhagyja és végső megerősítés okából az Egyházkerületi Számvevőszék elé terjeszti. (N. B.)

C)

Egyházmegyei Számvevőszékünk itt következő jegyzőkönyvi pontja alapján, tárgyaltuk egyházmegyénk egyházközségeinek 1937. évi gondnoki számadásait és 1938. évi költségvetéseit.

„Számvevőszék, az egyházmegyei számvevők jelentése alap-

ján megvizsgálta az egyházmegye összes egyházközségeinek 1937. évi gondnoki számadásait és 1938. évi költségvetéseit.

Számvevőszék a gondnoki zárószámadásokat és költségvetéseket általánosságban megerősítésre ajánlja. A következő észrevételeket teszi: Bükkaranyos és Egercsehi az 1937. évi gondnoki számadást az őszi egyházmegyei közgyűlésre készítse el és terjessze fel. Egercsehi az 1938. évi költségelőirányzatát is, ugyanoda terjessze be. Ennél a két egyházközségnél, ha szükségesnek mutatkozik, Komjáthy József számvevő, az egyházközség költségén, helyszínen végezze el a számadási munkákat.

Mezőkeresztesen a Vályi Nagy alapítványok ellenőrzésére Szabó József számvevőnek teljes felhatalmazást ad a Tanács.

Számadásoknál a tanítói nyugdíj járulék hátrálékát a terhek rovatába föl kell venni.

Egercsehi ama szándéka, hogy szóróvanná alakuljon: törvényes uton intézhető el.

Egyházmegyei tanács a számvevőszék jegyzőkönyve alapján egyházmegyénk egyházközségeinek 1937. évi gondnoki számadásait és 1938. évi költségvetéseit jóváhagyja.

Az egyes egyházközségekkel kapcsolatos külön intézkedéseket elhatározza. (N. B.)

4. Tiszatarján leányegyesületi szabályrendeletét megerősített betérjeszti.

Egyházmegyei tanácsunk a szabályrendeletet megerősítette. (N. B.)

5. Tárgyaltuk az ujlőrincfalvai valássérelemnek látszó ügyeket. Jelentés szerint a szatmári róm. kath. püspökséghez tartozó uradalom a református alkalmazottak reversális adásával sem elégszik már meg, hanem a római katolikus vallásra való kitérést forsírozza. Pallagi Gyula pusztahídvégi lakost magához hívatta és felszólította Horváth Gyula intéző, hogyha ez év végéig nem tér ki római katolikusnak, nem maradhat tovább a szolgálatban. Pallagi Lajos, lelkipásztorhoz fordult segítségért, mert hitében meg akar maradni.

Silye Tamás Óhalászon 35 éve szolgál. A fia, Silye József a református egyházból való kitérésre jelentkezik. Lelkipásztor szavára könnyezve mondja: *Ki kell térnem!*

Panaszolja lelkipásztor, hogy a felállítandó plébánia javadalmára most szakítottak ki 50 hold földet, mely a református egyházat illette volna, de abban az időben nem vették igénybe. Ennek a jövedelméből épül most Ujlőrincfalván a római katolikus templom.

Szigethy Gyula lelkipásztor, a megoldást, a telepítési törvény alkalmazásában látja. Ez irányú kérvényük egy éve a Minisztériumban

van. 11 református családnak a telepítési törvényben meghatározott befektetése 16—16 hold telkesítésére megvan.

Egyházmegyei tanácsunk szomorú szívvel veszi tudomásul ezeket a panaszokat. Azt állapítja meg, hogy vallássérelmi esetként nem terjesztheti fel azért az Egyetemes Konvent elé, mert bármennyire igazak is a felhozott panaszok, jogi alapossággal nem bizonyítottak, ami természetes is, mert négy szemközt történt esetek, így Egyetemes Konventünk sem tud megcáfolhatóanul bizonyítva, törvényesen intézkedni.

Mégis felkérjük a Püspök urat, hogy szükség szerint, támogassa az ujlőrincfalvai telkesítési kérvényt a Minisztériumban. Ugyanerre felkérjük egyházmegyénk református vallásu országgyűlési képviselőit.

Esperesünket kérjük, hogy a lelkipásztort testvéri együttérzésünkről biztosítsa, valamint Pallagi Lajosnak fejezze ki elismerését bátorságáért, hithűségéért és buzdítsa Istenben való hittel további kitartásra. (Dr. H. K. G.)

6. Az alsózsolcai egyházközség beterjeszti f. évi május 8-án tartott presbiteri és f. évi május 15-én tartott egyházközségi közgyűlési határozatait az új egyházi adókulcsra vonatkozólag, amely szerint:

1. Minden tiszta pár 10 kg., minden vegyes pár 5 kg. rozst fizet személyi adó címén.

2. Minden ház 1 m. hold föld értékben szolgáljon a párbér fizetés alapjául, de amely egyháztag szüleivel együtt lakik, arra ne vetessék ház után külön párbér.

3. Minden, a község határában található, s ref. e. tag tulajdonát képező 1 m. hold föld 1 egység, 1 m. hold bérelt, vagy feles föld fél egység, e. tagjainak más határban lévő és másutt lakó, de itt ingatlanul bíró ref. ingatlan tulajdonosok ingatlanai fentiek szerinti értékben szolgáljanak a párbér fizetés alapjául.

Fixfizetéses és nyugdíjas egyháztagok:

4. Személyi adó címén 10 kgr. rozst fizessenek.

5. Havi 60—P aluli jövedelemmel bíró e. tag, ha háza nincs, mentesíttessék a fizetés alól, havi 60—100 P-n felüli jövedelemmel bíró e. tag jövedelme fél %-át, havi 100 P-n felüli jövedelemmel bíró e. tag jövedelme 1 %-át fizesse, s ha a fixfizetéses és nyugdíjas e. tagoknak házuk és földjük van, azok 1—1 egységnek számítassanak ház és magyar hold szerint, mint fentebb a 2. és 3. pont alattiaknál.

6. Az egyházi adók és párbér fizetésnél, felmentésnek csak teljes szegénység esetén van helye 70. éves korban.

Ugy az összes egyházi adók, mint a párbér az 1938/39. egyházi évtől kezdődően a határozatban feltüntetett alapon veltessék ki és az egyházi adó valamint a párbér szedése együttes kezelésbe adassék, s a rozs váltságára úgy számítassék, hogy minden évben

a megelőző évi október 1-i és az azon évi április 1-i ár középáránysa legyen az irányadó és pedig az ez időben jegyzett rozs tőzsdei középárából leütve a Zsolca—Budapest vasuti fuvardíjat.

Egyházmegyei tanács az alsózsolcai ref. egyházközség párbér rendszer korszerű és törvényszerű megváltoztatására vonatkozó határozatát a következő részváltoztatásokkal, illetve módosításokkal megerősíti, u. m.:

ad. 1. és 4. Minden tiszta pár 20 kg., minden vegyes pár 10 kg. rozsot fizet személyi adó címén beleértve a fixfizetéses és nyugdíjas egyháztagokat is;

ad. 5. A havi 60 P-n aluli jövedelemmel bíró fixfizetéses, avagy nyugdíjas egyháztagok sem mentesek a fizetés alól, hanem az ilyenek ezirányu jövedelmük egynegyed %-át fizetik.

Egyházmegyei tanács különösen jól eső érzéssel veszi tudomásul az alsózsolcai ref. egyházközségnek ezen egyhangulag hozott és nagy szociális érzékről tanuskodó határozatát, amellyel az egyházközségnek Istentől vagyontal megáldott tagjai keresztyéni megértéssel és áldozatkészséggel önként siettek vagyontalan egyháztagjaik közterheinek az enyhítésére. (Dr. T. F.)

7. Olvastuk Szilágyi Károly és társai alsózsolcai ref. egyházközségi tagok felebbezését, melyek az alsózsolcai ref. egyházközségi közgyűlés f. évi május hó 15-én hozott párbérre vonatkozó határozatának azon rendelkezése ellen terjesztettek elő, mely a közalkalmazottak, valamint a gyári munkások fizetését is párbér alapul vették és felebbezésükben a vonatkozó közgyűlési határozatnak oly értelmű megváltoztatását kérik, amely szerint az ilyen fixfizetéses egyének csupán fejadót fizessenek.

Egyházmegyei tanács a felebbezést elutasítja, mivel a felebbezési kérelem a E. T. VII. t.-c. rendelkezéseivel ellenkezik. (Dr. T. F.)

8. Szigethy Gyula ujlőrincfalvai lelkipásztor betérjeszti az Ujlőrincfalva politikai község részéről az ujlőrincfalvai ref. egyházközség javára történt 90 négyzetöl köztérből álló ingatlanra vonatkozóan létesített 1937 október 19. keletű ajándékozási szerződést felsőbb jóváhagyás végett azzal, hogy ezen ajándékozási jogügylet-hez elvben már az 1937 október 12-én megtartott egyházmegyei közgyűlés a 46. pont alatti határozatával hozzájárult.

Egyházmegyei tanács, minthogy a szerződés a szükséges törvényes feltételeknek megfelel, azt jóváhagyja és záradékolás után, további jóváhagyás végett az egyházkerületi tanácshoz való felterjesztését elrendeli. (Dr. T. F.)

9. A tiszavalki ref. egyházközség presbitériuma betérjeszti az 1937. évi augusztus hó 28. napján megtartott gyűlésének jegyzőkönyvét, amelyben hozzájárulását adja ahhoz, hogy a lelkész, a lelkészi tagban saját költségén egy tanyaépületet építsen úgy, hogy a beépítés költsége az egyházmegyei szabályrendeletben meghatározott feltételek mellett az utódja részéről annakidején megváltás tárgyát képezze.

Egyházmegyei tanács az ügyet érdemleges elbírálás és intézkedés végett az egyházmegye espereséhez teszi, tekintettel arra, hogy az ezirányban intézkedő VII. sz. — a lelkipásztori javadalomhoz tartozó ingatlanokon történt beruházásokra vonatkozó — egyházkerületi szabályrendelet azt az egyházközség presbitériuma és az esperes hatáskörébe utalja. Már most felhívja azonban az illetékesek figyelmét a szabályrendelet 2. és 4. §-ainak azon intézkedésére, miszerint az utód által megtérítendőleg eszközölt ilyen beruházás értéke 30 P-nél kevesebb és 200 P-nél több nem lehet és a megtörtént beruházás a leltár mindkét példányában keresztül vezetendő annak megemlítésével, hogy annak értékét az utód megtéríteni köteles.

(Dr. T. F.)

Tárgyaltuk Szondy Lajos tiszavalki ref. lelkipásztor és Marosy Ferenc tiszavalki ref. kántortanító azon előterjesztését, miszerint a Tisza szabályozása következtében a lelkészi földjárandságból több mint 11 kat. hold, míg a kántor-tanító földjárandságából $\frac{1}{2}$ kat. hold földet igénybe vett az Alsóborsodí Ármentesítő és Vizszabályozó Társulat már 3 éve és azért eddig semmi ellenértéket nem fizetett. Kéri az egyházmegyei elnökséget, legyen segítségükre, hogy az elvett földekért megfelelő ellenértéket kapjanak és az eddigi elvont használatért kártalaníttassanak.

Mínthogy az ügy megfelelő előkészítés híján érdemleges intézkedésre nem alkalmas, az egyházmegyei tanács felhívja kérelmezőket, hogy a szükséges előkészítés végett lépjenek érintkezésbe dr. Tolnay Ferenc egyházmegyei ügyésszel, akít egyidejűleg arra kér, hogy a kérelmezők által szolgáltatandó adatok alapján, a szükséges lépéseket tegye meg és az eredményről az egyházmegyei közgyűlésnek tegyen jelentést.

(Dr. T. F.)

10. Az alsózsolcai ref. egyházközség presbitériuma betérjeszti 1938. május 8-án tartott gyűlésének, valamint az 1938. május 15-én tartott egyházközségi közgyűlésnek jegyzőkönyvét, amelyben hozott határozatokkal az egyházközség a dr. gr. Haller István és Brinzev Arthurné szül. Hámos Lilla alsózsolcai lakosok és földbirtokosok kérelmére beleegyezését adta abba, hogy br. Vay uradalomtól járó lelkészi és kántortanítói deputátum illetmények címén az alsózsolcai 685. sz. tjkvben 36. és 58. (b) 2. hrsz. alatt felvett és jelenleg kizáró-

lag a Brinzey Arthurné tulajdonát képező ingatlanokra az alsózsolcai ref. lelkészi hivatal javára 348.54 kor., az alsózsolcai ref. kántortanítói hivatal javára 114.26 kor., erejéig bekebelezett járandóságok jelzálogjogi biztosítása — arra tekintettel, hogy ezen járandóságok kérelmezőket fele-fele arányban terhelik — aképpen osztassék meg, hogy az alsózsolcai ref. lelkészi hivatal javára 202.— ar. P — míg az alsózsolcai ref. kántortanítói hivatal javára 67.— ar. P erejéig a dr. gr. Haller István tulajdonát képező és az alsózsolcai 684. sz. tjkvben felvett 47/1. hrsz. alatt foglalt ingatlanra bekebeleztessek, míg az eredeti jelzálogjogi biztosítás fele összege erejéig a Brinzey Arthurné sz. Hámos Lilla tulajdonát képező fentirt ingatlanokra vonatkozóan résztörlés eszközöltessék, illetve az alsózsolcai 486. sz. tjkvbe átjegyzett 58 (b) 1. hrsz. és Brinzey Arthurné sz. Hámos Lilla által időközben elidegenített ingatlan ezen jelzálogjogi teher alól teljesen mentesítessék. Az ezirányban a vonatkozó jegyzőkönyvekhez csatolt megállapodás és tehermentesítési engedély tartalma szerint ezen biztosítéki bekebelezés, valamint a tehermentesítések, kölcsönösen és egyidejűleg eszközzendők.

Egyházmegyei Tanács megállapítja, hogy a dr. gr. Haller István által felajánlott jelzálogi biztosítást úgy a ranghely, mint a fedezet értéke szempontjából megfelelő valorizált értékre vonatkozik, tehát ebből a szempontból a biztosítás megosztásának elvi akadálya nem lehet. Mint-hogy azonban a Brinzey Arthurné sz. Hámos Lilla ingatlanain megmaradó jelzálogjogi biztosítás csupán valorizálatlan papirkorona erejéig áll fenn, ezért az ügynek olyképpen való végleges rendezése mutatkozik szükségesnek, hogy a Brinzey Arthurné sz. Hámos Lilla ingatlanain megmaradó jelzálogjogi biztosítás is a törvényszerű valorizált érték erejéig alakíttassék át. De a csatolt megállapodás és törlési engedély az ügyet erre való tekintet nélkül egységesen és egymástól feltételezetten rendezi, amiért is az Egyházmegyei Tanács az egyházközségi közgyűlés vonatkozó határozatait ezúttal jóvá nem hagyja, hanem utasítja az alsózsolcai ref. egyházközség presbitériumát, hogy a vonatkozó ügyben Brinzey Arthurnéval, illetve a jelenlegi tkvi tulajdonosokként szereplő jogutódaival olyan megállapodást létesítsen, amely szerint nevezettek az egyház részéről állandó résztörlési, ill. tehermentesítési engedélyek ellenében beleegyeznek abba, hogy az ingatlanokon megmaradó jelzálogjogi biztosítás a megfelelő átértékelés szerint ar. P erejéig alakíttassék át. (Dr. T. F.)

11. Tárgyaltuk a diósgyőri lelképásztori nyugdíjpótló szabályrendelet ügyére vonatkozó bizottsági jelentést.

A tavalyi egyházmegyei tanács 5. számú határozatában küldötte ki ezt a bizottságot.

Egyházmegyei tanács újabb 5 tagu bizottságot küld ki ebben az ügyben. Tagjai: Pósa Péter esperes, Román

Ernő, dr. Enyedý Andor, Csorba György és dr. Tolnay Ferenc. Ez a bizottság az egyházmegyei közgyűlés elé terjessze javaslatát. (R. E.)

12. Tárgyaltuk a tiszapalkonyai egyházközség presbitériumának folyó évi március 30-án és egyházközségi közgyűlésének ugyancsak folyó évi május hó 1-én hozott párbér fizetésre vonatkozó, határozatait. A presbitérium a vagyon-aránylagos adókulcs bevezetését, arra az időre akarja halasztani, amikorra a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felterjesztésére, mely ebben az ügyben tétetett, a minisztérium intézkedni fog. A közgyűlés pedig szabályszerű határozatával, a vagyonaránylagosság elvét elfogadva, új párbér adókulcsot szavazott meg.

Egyházmegyei tanács, hivatkozással az I. tc. 80. §-ra, mely szerint az egyházközségi közgyűlés hatáskörébe a presbitérium törvényileg megszabott határozataihoz való hozzájárulás megadása, vagy megtagadása tartozik, a hozott közgyűlési határozatot feloldja.

Az E. T. VII. tc. 31. §-a alapján, mely szerint meggyőződött arról, hogy a tiszapalkonyai érvényes adókulcs a vagyonaránylagosság elvének nem felel meg, felhívja az egyházközség presbitériumát az adókulcs módosítására. Ha ezt a presbitérium nem tenné meg, úgy az ebben a törvénycikkben elrendelt eljárást maga az egyházmegye fogja véghezvinni, a törvényes előírás szerint. (N. B.)

13. Több tárgy nem volt. Énekeltünk, imádkoztunk és esperesünk az ülést bezárta.

Kmft.

Hitelesítjük :

Br. Bottlik István
em. gondnok.

Pósa Péter
esperes.

Nádfázy Bertalan
főjegyző.

Román Ernő

Dr. Tolnay Ferenc

II.

Az alsóborsodi református egyházmegye
1938. évi október hó 18-án, Miskolcon tartott rendes
közgyűlésének

J E G Y Z Ó K Ö N Y V E

1. Közgyűlésünket 9 óra 15 perckor a Jövel Szentlélek Ur Isten éneklésével kezdtük. Majd esperesünk felolvasta a Szentírásból az I. Kor. 15. rész 58, továbbá a 16. rész 13., 14., 20., 22., 23. és 24. verseit. Ezután a következő imádságot mondta:

Jövel Szentlélek Ur Isten! töltsd be a mi hozzád vágyakozó szívünket hittel, reménységgel, szeretettel s igaz buzgósággal, mint onnan felülről alászálló, mennyei drága ajándékaiddal.

Hálaadással köszönjük meg édes Atyánk! hozzánk való jószágodnak beszélő bizonyosságait, melyekkel rakva menny és föld. Megköszönve az elmúlt éjszakában felettünk virrasztó őrizetedet hálát adunk a mai napért, amelyen egybegyűjtötte angyaszentegyházad elhívott őrállóit testvéri szeretet közösségébe.

Gyermeki bizodalommal könyörgünk hozzád kegyelmes Atyánk! áldd meg célkitűzéseinket, mai munkáinkat, — híntsd utunkra ígédnek fénylő világosságát, hogy tiszta szívvel buzgólkodhassunk a mi Urunknak dolgaiban. Add lelkünkbe Őriző Pásztorunk azt a szent bizonyosságot, hogy mai munkánk sem lesz hiábavaló, mert akinek nevében jöttünk ide össze: az Ur Jézus Krisztusnak földi testét, az angyaszentegyházat kívánjuk építeni szívbéli szent buzgósággal.

Mennyei édes Atyánk! a világ telve van háborgással, mert nem Krisztust tartja Urának és mennyei Gazdájának; a mi szívünk pedig, akik „Te benned biztunk eleitől fogva,“ csordullig van várakozások édes reménységével, hogy amire két évtized óta szívszakadva vár a magyar lélek, kegyelmedből elhozod az idegen iga alatt görnyedő néped szabadulásának várva várt idejét.

Kegyelmes Atyánk! tudjuk, hogy mindenek akaratodból történnek és rendelésed szerint mennek végbe mennyen, földön egyaránt. Ha úgy látod jónak, hogy hitünket, hosszútűrésünket még újabb próbákra tedd, mi engedelmes gyermekeid, alázatosan csókoljuk meg

atyái kezedet, akaratodon megnyugodva várjuk az idő teljességét. Csak arra kérünk irgalmas Isten! biztass, bátoríts, erősíts Igéddel, hogy teljes fegyverzetben, éber vigyázattal álljunk meg a hitben, mint férfiak, legyünk erősek, mint akik Lelked által érintve, bizonyosak vagyunk atyái szerelmed és isteni igazságszolgáltatásod felől:

Segíts minket Istenünk! hogy minden dolgunk atyafiúi szeretetben menjen végbe ma is, mert erre a szeretet örökkévaló Királya, az út, igazság és élet Fejedelme tanít és ihlet bennünket. Akiket drága véren szerzett evangéliumi anyaszentegyházad örállóivá hivat el vigyázókká tévén minket a Szentlélek által, jóságos Atyánk, tégy alkalmasokká Szent Fiad földi testének építésére: anyaszentegyházad kőfalainak erősítésére. Készítsd el imádkozó híveidet, hogy amint most Jézus Krisztus háromszor szent nevével üdvözljük egymást ezen a testvéri találkozáson: lelki szent csókkal köszöntsük a várva várt, nagy találkozó örvendetes beteljesedésének tőled elrendelt idején drága véreinket, akik husz év óta vágyakoznak erre a lelki szent csókra és az örök együvé tartozás meleg, testvéri ölelésére.

Jövel Szentlélek Ur Isten! töltsd be hozzád vágyakozó szívünket hittel, reménységgel, szeretettel: igaz buzgósággal. „Világosítsd meg elménket“, mert „igaz világosság Te vagy“, „biztasd köztünk a féllénket“, lélelem és aggodalom messze távoznak tőlünk, ha védelmedet érezzük körülöttünk, „a sérelmes szívüket kösd be“, mert csak Te kötheted be sebeinket, Te gyógyíthatod meg minden sérelmünket. Nevedre térjen dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás lelküinktől jó Atyánk! Szent Fiaddal és a Szentlélekkel egyetemben. Ámen.

Imádkozás után esperes a közgyűlést megnyitotta.

2. Nádházy Bertalan főjegyző és Nagy József jegyző számbavették a megjelenteket

Jelen voltak: Pósa Péter esperes, majd Román Ernő és előbb Zsóry Lajos tanácsbíró, majd br. Bottlik István egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Román Ernő, dr. Enyedő Andor, Takács Mihály, Szakács Pál, Szabó József, Kérészy István, Várady Pál, Komjáthy József, dr. Filep Gusztáv és Tóth Sándor lelkészi tanácsbírók; dr. Kérészy Barna, Csorba György, Zsóry Lajos, v. Lukács Béla, dr. Fekete Gyula, dr. Korom Lajos világi tanácsbírók, Nádházy Bertalan lelkészi, dr. gr. Haller István világi főjegyző, Nagy József lelkészi, dr. Román Zoltán és ifj. Zsóry György világi jegyzők; dr. Tolnay Ferenc és dr. Dienes István ügyészek. Az egyházközségeket a felsoroltakon kívül a következő lelképászorok és világiak képviselték:

Ároktő. Átány: Szilva Sándor; Böcs: Nagy Lajos gondnok; Bükkaranyos: Mauritz Gyula; Bükkszécs: Molnár Gyula; Cserépfalu: Kósik Lajos gondnok; Diósgyőr: Kigyóssy Dezső, Eröss Gyula, Szilágyi Levente, Földes József, Gyulay István; Eger: Paulik Béla, dr. Lipcsey Péter fg.; Egerlövő. Emőd: Demeter Béla, Győr István tanító; Gelej: Nagy Sándor, Vincze Kálmán gondnok; Harsány: Sóllyom Gyula; Hejőbába: Szendrey László; Hejőcsaba: Szabó Dániel, Tokaji Nagy Kálmán k. tanító; Hejőpapi:

Benke József, Várhegyi Lajos tanító; Hejőszalonta: Nagy Elek; Heves: dr. Nemes Andor; Igrici: Mikó Sándor; Kisgyőr: Kiss Elek; Kistokaj: Gombos Imre; Ládháza: Pósa Dezső, Seres Béla gondnok; Maklár: Kőrössy József; Martintelep: Ilosvay Ferenc, Szép Benő fg.; Mezőcsát: Simon Béla; Mezőkeresztes: Arday László, Nagy Dezső ig. tanító; Miskolc: Farkas István püspök, Cseh József, Fazekas István, Mikes Géza, Sándor Ernő v. o. lelkész, Bojtár István, Dobos Ferenc, Farkas József, Fodor György és Putnoki Pál presb.; Nemesbikk: Perjéssy László; Noszvaj: Kovács József, Pintér József gondnok; Poroszló. Ónod. Sajókeresztur. Sály: Sípos István, Barsy Lajos; Szirma: Derencsényi István; Tiszadorogma. Tiszakeszi: Horváth József; Tiszanána: Trencsényi Pál ig. tanító; Tiszaoszlár: Gyarmathy Béla, Kiss József gondnok; Tiszapalkonya: Turáni Tóth Ferenc; Tiszaszederkény: Eötvös Ferenc; Tiszatarján: Molnár Béla; Tisza Valk: Szondy Lajos; Ujlőrincfalva: Szigethy Gyula; Vatta: Falucskaí Benjámin. Tanárképviselő: Porcs Kálmán. Tanítóképviselők: v. Litkey György, Nagy János, Barsy Lajos, Trencsényi Pál, Mízser Lajos, Szabó András, Várhegyi Lajos, Barna Aladár, Nagy Dezső, Balogh János. Vallástanárok: Balázs Győző, Papp István. Segédlelkészek és érdeklődők.

Igazolatlanul senki sem maradt távol. (N. J.)

3. Napirend előtt Román Ernő indítványozza, hogy az esperes imádságát nyomtassuk ki a jegyzőkönyvben. Továbbá, hogy Püspök Urnak a Sárospataki Lapokban október 16-án megjelent „Hazajöttök: — mind-mind nemsokára“ című, a hazatérő végek magyarjaihoz szóló üzenetét legközelebb egyházmegyénk templomaiban olvassák föl és kérjük föl hasonló cselekedetre a többi egyházmegyét is.

Mindkét indítványt elfogadtuk (N. B.)

4. Olvastuk a szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvét a lelkészi jegyző választásról, melynek alapján

Közgyűlésünk Nagy József poroszlói lelkipásztort megválasztott lelkészi jegyzőnek jelenti ki, aki az esküt leteszi s elkötelezi magát a szolgálatra. Esperes bensőséges szavakkal üdvözölte. (N. B.)

5. Lelkészi főjegyző felolvasta a következő, nagy érdeklődéssel hallgatott esperesi jelentést:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A forró magyar reménységek beteljesülésének előestéjén írom ezeket a sorokat azzal a biztos szent hittel, hogy mire esperesi jelentésem a Nagyt. Közgyűlés asztalára kerül, már örömtől könnyes

szemekkel, boldogan öleljük keblünkre a tőlünk erőszakkal elszakított s 20 éve idegen iga uralma alatt sínylett, drága magyar testvéreinket. Éppen most visszhangzik a magyar égbolt a sátoraljaiuhelyi és ipolyvási ideiglenes végeken felzúgó „éljen“-ek viharzásától, amelyek — ha egyelőre nem adják is vissza a csonkítatlan Nagymagyarországot — annyit szent bizonyossággal hirdetnek az egész világ előtt, hogy megtörtént az első részítés a trianoni erőszakolt szerződésen, amivel megszűnt reánk nézve is az ígézet, megtört a varázs a világháború után kötött Páris környéki békeszerződések érinthetlensége és változhatatlansága felől. Most már a teljesülő reménység közelsége adja ajkunkra azt a pataki diákok ajkán fakadt síró magyar nótát: Lesz még magyar zászló a kassai sáncon, lesz még egyszer ünnep ezen a világon: Nagymagyarországon“. Csakhogy most a síró busulás helyett — Istennek hála! — a beteljesülés öröme dobogtatja a magyar szíveket és a gyönyörű dal ritmusának átérzése szinte földöntúli boldogság forrása számunkra, amint látni véljük kipirult arcu honvédeink vonulását azon az ősi földön, amely ezer esztendőn át magyar föld volt, könnyel, vérrel megszentelt drága tulajdonunk és az is marad a világ végezetéig!

Óh milyen messzinek látszott az időnek ez az elkövetkezett teljessége csak egy évvel ezelőtt is! A kétségek hullámai mindjobban előtörttek a maradék magyarság lelkét, s mindinkább nyaldosták és fogyasztották a reménység szigetének talaját s a papirusz határon túl élő testvérek is minden találkozás után kétkedőbb hangon kérdezték tőlünk, „hát meddig kell még várakoznunk?“

Bensőséges megindulás vesz erőt rajtunk, amikor az isteni igazságszolgáltatás ellenállhatatlan erejét fontolóra vesszük. Az Ur csodálatos hatalmát és hozzánk lehajló atyai szeretetének jeleit kell meglátnunk ezeknek a mostani heteknek és napoknak sorsdöntő történeteiben. Így kiáltunk fel a koronás költővel: „Az Urnak jobbkeze hatalmasan cselekedett. Az Urtól lett ez, csodálatos ez a mi szemünk előtt.“ (Zsolt. 118: 15. 23.)

Bizony az Ur kegyelmének angyalai cselekszik ezt veünk, mert emberi erőfeszítések nem tudták elhengeríteni a nemzeti sírnak szánt trianoni követ a koporsóóról. De amit ember nem tudott megcselekedni, véghezvitte Istenünk akarata, amikor elhozta ránk az idők teljességét. Drága felvidéki testvéreink! szívünk mindig veletek volt, szeretetünk karja gondolatban egy percig sem szűnt meg ölelni titeket, amint arról meggyőződést szerezhetlek azok a kevesek, akik az augusztus hó 23-án tartott debreceni református világgyűlésen a megszállott Felvidékről résztvettek. — Akkor még nem gondolta senki, hogy ilyen közeli lesz a viszontlátás és az idegen járom alól való szabadulás. Ma már hálás lélekkel emeljük fel „a szabadulásért való poharat és az Urnak nevét hívjuk segítségül“ (Zsolt. 116. r. 13. v.) továbbra is.

Hálás szívünk ünnepi örömezésébe azonban önvád marcangolása is vegyül, ha arra a kérdésre kell feleletet adnunk, vajjon felkészült lélekkel fogadjuk-é Istennek ezt az ingyen kegyelméből nyert ajándékát?! Pedig ennek a kérdésnek szemébe kell néznünk,

ha csak azt nem akarjuk, hogy vakon és süketen járjuk életutainkat anélkül, hogy figyelnénk Istennek hozzánk szóló üzenetére.

Nagytt. Közgyűlés! Meggyőződéssel vallom és hirdetem, hogy Isten fontra vetette s a megmérgetés után híjjával találta a magyar nemzetet, büntető ostorát megsuhogtatta felette, próbáltatásával figyelmeztetni és inteni akarta, hogy bűnbánatot tartva térjen a Golgota hősének keresztjéhez, mert csak ott található a Kegyelem forrása s ott fakad az Élet üdítő vize.

Vajjon megláttuk-e hátulról Istennek orcáját, megértettük-e akarátát, tudtunk-e — a megpróáltatás két évlizede alatt — új magyar életstílust kialakítani, olyan új nemzedéket nevelni, amely a pusztai bujdosás ideje alatt a régi bűnököt levelkőzve új és és kívánatos életformák között biztosítani tudja a magyar nemzet új ezredévt és örökkévalóságát?!

Nem szeretnék ünneprontó lenni, de a bennünk munkálkodó Szentlélek ereje kényszerít annak alázatos megvallására, hogy nem vártuk felkészült lélekkel ezt a különben örömmel és várva várt időt, amit az Ur Kegyelme elhozott reánk. Az önzés, a magunk érdekeinek kizárólagos szolgálata, a testvéri szeretet és segíteni kész jóakarát hiánya olyan egrekialtóan mutatkozott meg bennünk a legközelebbi időben, hogy a közösség, a nemzeti élet valóságos árulóiként jelentkeztek a vészmadarak: a rémhírek terjesztői, az árukészletek elrejtői és felhalmozói, az ezüst- és váltópénzek forgalmának akadályozói. Mindez azt mutatja, hogy komoly órák, sorsdöntő történelmi napok se tudnak összeforrasztani bennünket egy nagy családnak mindenben egyformán osztozó tagjaivá. Híhetjük-e magunkról, hogy kívánatos légkört és áldott életet tudunk biztosítani a hozzánk most visszatéró testvéreink számára?! . . . Nem áldottabb lenne-e a velök való találkozásunk, ha az urrá lett divatos táncórület és élvezethajhászás helyett a magunkbaszállás és a bűnbánat éveit tudnánk magunk mögött?! Ha kérdőre vonatunk, hogy imé így gya-szoltuk az elveszett testvéreket és ilyen hamar megfeledkeztünk rabbá lett véreinkről, ugyan mit tudunk felhozni mentségünkre?!

Nagytt. Közgyűlés! Nem érzem hivatottnak magamat, sem alkalmasnak ezt a helyet, hogy e kérdésekre feleletet adjak, csak gondolkodó lelkemben felvetődnek ezek a kérdések, amelyek sok más problémával együtt megoldásra várnak. Bár csak Isten Szentleke készítené el a magyar szíveket s Igéjének fénye világítaná meg a magyar utat, amely előttünk áll! Sok áldott jel reményt nyújt arra, hogy az új úton megváltozott lélekkel, megújult szívvel fog elindulni a számban meggazdagodott nemzet, melynek egyetlen Királya csak a názareti Jézus lehet! Ha Ó menetel előttünk, félelem és ingadozás nélkül járunk a nyomában; ám ennek nemcsak külsőségekben kell megnyilatkoznia és nemcsak a lelkesedés ünnepi óráiban, hanem a munkás hétköznapokra is le kell vonni az ő evangéliumában foglalt parancsok és tanítások minden konzekvenciáját! Ne csak azt hangoztassuk az evangélium Igéiből, ami nekünk kedves és kedvez, hanem kérlelhetetlen szigorúsággal, de a szeretet lelkétől áthatva valósítsuk meg a magunk egyéni, családi, társas és nemzeti

életünk közösségében a krisztusi eszményeket. Pál apostollal mondjuk: „Mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által. Mert akik Krisztusban keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöztétek fel. Nincs zsidó sem görög, nincs szolga sem szabad, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” (Gal. 3:26—28.)

Bárcsak az evangélium tisztán tündöklő demokráciája és Krisztusnak minden kicsiny és szenvedő emberhez lehajló szocializmusa termékenyitené és gazdagítaná meg a magyar földet és az itt élni-halni kívánó magyarok életét!

Nagyt. Közgyűlés! Azok a problémák, melyek az elszakított és visszakerülő országrész átszatolásával felmerülnek, minket mint egyházmegyét közvetlenül nem érintenek. A mi alsóborsodi egyházi határainkat nem szűkítette meg a trianoni diktátum s most annak érvényen kívüli helyzetével nekünk közvetlen gondot nem okoz az, ami a szomszédos abauji, alsózempléni, gömörtornai ref. testvéreink lelkét komolyan foglalkoztatja: hogyan és miképpen oldódjék meg a terület, az adminisztráció, lelkészi nyugdíjintézet kérdése?

Most nincs idő, hogy e kérdéseket egyetemes ref. egyházi szempontból boncolgassuk, pedig egyszer foglalkoznunk kell velök, mert ezek az evangéliumi testvériségnek és a magyar református lelkek közösségének megoldást követelő kérdései. A megoldás csak a Szentírás világosságot árasztó fénye és az egy akaratra ihlető Szentlélek ereje által lesz lehetséges. Bízunk benne, hogy ez a fény és erő diadalmaskodik a magyar ref. szívekben. Szeretjük remélni, hogy nem támad meghasonlás e kérdések miatt az egy vérből teremtet, az egy drága véren megváltott s a szeretet parancsát teljesíteni kész atyafiak között.

Mi is imádkozunk érette Istenhez, hogy a problémák Krisztus lelke szerint nyerjenek megoldást. Az imádság ereje csodákat művelt és művel. A világ békéjét most is csak az imádság mentette meg, mert nem véletlenség az, hogy a világbéke fennmaradásán buzgólkodó angol miniszterelnök oldala mellett imádkozó feleség áll, aki míg férje Németországban tartózkodott, otthon London egyik templomában imádkozott a világ békességéért sok millió lélekkel együtt. Az ilyen imádkozó hívő lelkeket csak hitetlen emberek gunyolhatják ki, akik céltudatosan törnek Krisztus királysága ellen, s akik az istentelenség iskoláját járják és propagálják.

Nagyt. Közgyűlés! A legutóbbi találkozástól teljes 12 hónap telt el s ennek az egy évnek érintő, nevezetesebb eseményeiről a következőkben emlékezem meg.

Gazdag aratása volt ez az időszak a halálnak. Bár szolgálatban lévő lelkészeinket nem kereste fel, nyugdíjas lelkésztársaink gyors egymásutánban hárman is elköltöztek ama jobb hazába. 1937. évi november 1-én Szalóczy Pál, nyug. mezőcsáti lelkipásztor, a riváló egyházi író, ígéhirdető, e. m. és egyh. ker. tanácsbíró, december 31-én, Bársony György volt hejőszalontai, 1938 január 16-án Andó Lajos nyug. tiszakeszű lelkipásztor cserélte fel e földi szállást a változást nem ismerő mennyei hajlékkal. Mindhárman értékes munkát végeztek azon a helyen, ahová őket az Ur kegyelme állította s

mindhárman a kegyelem éveiben hallották a hazahívó szót, amire már sok küzdelmük és szenvedésük után várahoztak. Szalóczy Pál 79, Bársony György 80, Andó Lajos 75 éves korában szállott sírjába, ahová szerető szívek őszinte fájdalommal és forró sóhajtásai kísérték. Nyári lelkészértekezletünk mindhárom kedves szolgatársunk emlékét felelevenítette, most egyházmegyénk közönsége áldja meg az elköltözöttek emlékét, akik „átmentek a tulsó partra.” (Márk 4:35.) Ők már „új éneket énekelnek a királyi szék előtt.” (Jel. 14:3.), mi pedig, míg meg nem tanulhatjuk azt az új éneket, emléküket szívünkbe zárjuk, mert az igazak emlékezete áldott.

Özv. Bársony Györgyné alig félesztendő mulva követte hűséges élettársát 71 éves korában. Akik majdnem fél évszázadig utitársak voltak a földi életben, együtt pihennek a halálban is. Legyen álmuk csendes a geleji akáciombos temetőben!

Sulyos próba alá vetette az Ur egyik fiatal lelkipásztor testvérünket: Pósa Dezső nyékládházai lelkész. Felesége, szül. Somody Éva, virágzó életének 25-ik évében, másfél évi boldog házaseslet után, váratlan hirtelenséggel, f. évi április 3-án elhunyt. A szeretet megható ragaszkodásával vette körül a hármass gyülekezet nagyja és kicsinye kedves lelkipásztorát, akinek fájdalmát enyhítse meg az égi Kegyelem vigasztalása!

Tanítói karunkat éppen úgy megkímélte a halál, mint a szolgálatban álló lelkészi kart, de egy nyug. tanító testvérünk: Ráczy Árpád, aki a miskolci egyházközségnek tanítói nyugdíjazása után is orgonista kántora maradt, letette az élet terhét 63 éves korában. Sok küzdelme s csalódása után legyen zavartalan pihenése!

Egyik fiatal tanító testvérünk élettársa is elköltözött virágzó élete szép tavasz korában. Csik Mihály átányi tanító 26 éves hitvese, szül. Szabó Ilona hagyta itt férjét özvegységre s három kis gyermekét anya nélküli árvaságra. Küldjük innen együttérzésünk kifejezését és azt az Igét a gyászolókhöz: „Minden gondotokat ő reá vessétek, mert néki gondja van reátok.” (I. Péter 5:7.)

A testvér alszóempléni egyházmegye esperese: Kiss Ernő sátorlajuhelyi lelkipásztor, — nagy megdöbbenésünkre — ez év február 10-én Budapesten elhunyt, ahová kínos betegségének gyógyítása végett vitte fel a hitvestársi gondos szeretet. Csak 48 éves volt, 21 évi lelkipásztori szolgálatából 14 évet töltött el, mint esperes, nagyon értékes szolgálatokat teljesítve egyházmegyéje s három egyházközsége életében. Kivételesen magasra ivelő pályafutásában a benne munkálkodó Szentlélek izzó ereje segítette, a csontjaiba rekesztett tűz által a Gondviselés bölcsessége tette fejévé egy tekintélyes, csonkaságában is nagy egyházmegyének, ifjusága és férfikora találkozási idejében, 34 éves korában. A kiváló lelkipásztor, erélyes kezű esperes, zsinati és konventli tag korai sírjára vigyük el szívünk virágaival együtt azt az Igét, melyet egyházmegyéje adott ajakára gyászjelentésében: „Tudom, kinek hittem és bizonyos vagyok benne, hogy Ő az énnálam lett kincsemet meg tudja őrizni ama napra.” (II. Tím. 1:12.)

A tiszántúli egyházkerület püspökét: Maklárý Károly debreceni

lelkipásztort csak mult közgyűlésünkön köszöntöttük a szülőföld örvendező szeretetével, az üdvözlétért küldött kedves levele még itt van az egyházmegyei közgyűlés iratai között, hogy azt bemutassam, — máris gyászos elhunytáról kell emlékeznünk. 63-ik életévében, püspökségének 2-ik esztendejében kérte meg lelkét a halál angyala. Julius hó 10-ki temetésén Enyedy Andor szolgatársammal együtt résztvettem egyházkerületünk képviselőletében. Bár súlyos betegsége tövis volt testében, élete utolsó napjáig hiven munkálkodott. Sírjára tegyük le kegyeletünk koszoruját, rajta ezzel az Igével: „Boldog az a szolga, akit az ő ura, mikor haza jó, ily munkában talál.“ (Máté 24:46.)

Egyházkerületünk főgondnokának hajlékát ismételten megdöbentő módon kereste meg és borította mélységes gyászba a halál fekete követe. Legifjabb fia: Farkasfalvi Farkas István az életet kezdetén, gyönyörűen virágzó életének legszebb tavaszkorában, mint boldog vőlegény, váratlan szerencsétlenség áldozatává lett. A szülői szívek fájdalmas sebét nem akarjuk feltépni, de parancsoló szent kötelességünknek érezzük a részvétteljes megemlékezést. Főgondnokunk és hitvese szívének fájdalmát csak Isten keze enyhítheti meg; — gyógyító balsam legyen buben epedt lelkükre a próféta szája által küldött üzenet: „Elfáradnak az ifjak és meglandadnak, megtántorodnak a legkülönbek is; de akik az Urban biznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem landadnak meg, járnak és nem fáradnak el!“ (Ésaiás 40:30—31.)

Kedves világi tanácsbírónk: vitéz Lukács Béla főispán szívét is megszorította az Urnak végzése, mikor a kegyelem évein, a 70 vagy 80 esztendőn is túlhaladt édesatyját: kövecsesi Lukács Géza volt alispánt, nyug. főispánt, volt egyházmegyei gondnokot és egyh. ker. volt főgondnokot 83 éves korában elszólította a földi munkák teréről az Ur. — Akik régebben munkálkodunk az anyaszentegyház Fejének szőlőjében, jól emlékszünk Gömör-Kishont vármegye daliás alispánjára, majd főispánjára, a teljes csonkítatlan gömöri egyházmegye utolsó gondnokára, majd a szlovenszkoói egyházkerület főgondnokára, aki Czinke István volt püspökkel együtt a magyarság egyik erős zászlóvivője volt. Róla elmondhatjuk, hogy hű volt mindhalálig s hitünk szerint néki megadatott az örök élet koronája.

A sárospataki főiskola elveszítette legidősebb nyug. tanárát: Csontos József volt igazgatót, aki 11 év óta volt nyug. tanára a főiskolának, de munkálkodva sohasem landadt és azóta is hiven szolgálta forrón szeretett Alma Materét. Sok lelkipásztor-testvérünk igaz szeretettel őrizi meg a diákok iránt mindig meleg atyai szívvél érdeklődő, jó tanárának emlékét. „Az igazak fénylenek, mint a nap, az ő Atyjuknak országában.“ (Máté 13. r. 43. v.)

Nagyt. Közgyűlés! Jelentésemet már elkészítettem, amikor hirtelen lecsapó villámként érkezett a szomorú hír, hogy Péter Pál, a miskolci Tóth Pál nőnevelő intézet agilis és a szeretet melegével mindenfelől körülvelt igazgatója, a debreceni egyetemi klinikán 56 éves korában elhunyt. Súlyos operációja bár sikerrel járt, jószágos szíve nem tudott megbirkózni a betegségével járó magas lázzal,

s eltávozott körünkéből az örök béke és változhatatlanság hazájába. Temetése f. hó 16-án, osztatlan nagy részvét mellett ment végbe. Teste már ott pihen az előtte elköltözött elődeinek porai mellett, 33 évi tanári, 4 évi igazgatói szolgálatával maradandóan beírta nevét az intézet és a tisztánneni egyházkerület történetébe. Részt veszünk a lesújtott család gyászában s az elköltözöttnek emlékét szívünkben megőrizzük.

Nagyt. Közgyűlés! Mind a gyásznak, mind az örömek napjait az Ur bölcsessége küldi nekünk, aki öröktől elrendelte a születésnek és meghalásnak, a sírásnak és nevetésnek idejét. (Prédikátor 3. r.) Gyászaink elsorolása után vegyük számba az Ur által ajándékozott örvendezés alkalmait is.

Együtt örültünk az alsózempléni egyházmegye közönségével azon, hogy a megüresedett esperesi székbe az egyöntetű bizalom — a Szentlélek ihletésére — azt a kipróbált lelkipásztort és hűséges munkást ültette a Janka Károly cigándi lelkész, sárospataki főiskolai gondnok személyében, akinek tűzpróbákon átment hite és hűsége teljes biztosíték az egyházmegye jövő fejlődése tekintetében. Szeretettel és tisztelettel hajtsa meg közgyűlésünk a bizalom és együttérzés zászlaját az élreállított testvér előtt s kívánjunk minden áldást életére és egyházépítő munkáira!

A betegsége miatt megfáradott Szentmártony Dániel felsőborsodi esperes lemondása folytán megüresedett esperesi székbe a testvér felsőborsodi egyházmegye bizalma Tóth János sajóvelezdi lelkipásztort ültette. Beiktatása november hó 8-án lesz, addig is köszöntjük a tetterős, munkás férfiút, mint legifjabb esperesét egyházkerületünknek, szeretettel és bizodalmas reménységgel. Ha ugyanolyan testvéri szálak fogják összefűzni a két testvér egyházmegyét az új kormányos vezetése mellett is, mint a visszavonult esperes idejében, abból csak áldás származhatik mindkét egyházmegye közönségére és az egész ref. anyaszentegyházra.

A fiszántúli egyházkerület gyönyörű példamutatással és ritkaság számba menő egy akarattal Dr. Révész Imre egyetemi tanárt hívta el a püspöki székbe. Puritán jellemét ismeri az egész magyar reformátusság s ennek beiktatása ünnepén is tanubizonyságát szolgáltatta a külsőségek teljes mellőzésével. Nagy tudásától, mélységes hitétől, missziói hevületétől sokat vár egyházkerülete és az egész egyetemes református egyház. Mi kedves összeköttetésben állunk az Ur Jézus Krisztust egyetlen vezérnek ismerő új kormányossal, aki nagy püspökünk: Révész Kálmán fia. Alázatosságára jellemző az üdvözlő levelekre adott biblikus válasza: „Az Urtól lett ez, csodálatos ez a mi szeméink előtt.” (Zsoltár 118. r. 23. v.) Szeretettel kérjük életére és munkájára Isten gazdag áldását.

Örömnappal gyanánt ajándékozta Istenünk a debreceni magyar ref. világgyűlés napját, amikor is a világ minden részén élő s a négy szelek felől egybegyűlt magyar reformátusok találkoztak. Seregszemle volt ez és a hálaadás kedves napja, ahol az amerikai, franciaországi, némethoni s megszállt területi ref. magyarság ezrekre menő képviselőinek szíve dobbant össze a csonka hazában élő és verej-

tékező, hívő és reménykedő magyarság szívével. A testvéri közösség kiépítését célzó világgyűlések állandósítása mellett foglaltak állást a résztvevők. Legyen áldás a kezdeményezésen!

A debreceni kollégium e hó elején ünnepelte fennállásának 400-ik évfordulóját. A bekövetkezett világesemények és a zűrzavaros helyzet miatt teljes csendben történt az ünneplés, mivel a külföldi meghívott vendégek nem helyezhették kilátásba eljövetelüket. Isten kegyelmének látható jele a 4 évszázad viharait átélt debreceni kollégium, ahol Krisztus anyaszentegyháza számára munkásokat készítettek, nyilakat faragtak a Szentlélektől ihletett tanítómesterek. Jövőre is ez a lélek ihlesse mind a tanítókat, mind a diákokat!

Azok a kiténtetések, amelyek egyházmegyénk munkásai, tisztviselői, vagy egyházunk hívő lelkű tagjait érik, az édesanyának is öröme és dicsékedése. Ilyen öröm részünkre Lukács Béla tanácsbíróknak vitlézzé avatása, testvéröccsének: Lukács Endrének, vármegyénk alispáni székébe való ültetése, dr. Nyilas Ferenc miskolci presbíternek vármegyei főjegyzővé történt megválasztatása, valamint dr. Fekete Bertalannak Miskolc város polgármesterévé való elhívatása. Testvéri örömmézzel és szeretettel üdvözöljük őket, hivatásukban való forgolódásukra reménykedve kérjük Istennek áldó kegyelmét!

Lelkipásztor testvéreink közül a negyedszázados szolgálat küszöbén most léptek át: Takács Mihály felsőábrányi és Szondy Lajos tiszavalki lelkipásztorok. Szívünk őszinte örömevel köszöntjük őket 25 éves jubileumuk alkalmából s akik szerényen, minden felütést mellőzve, csendben végzik lélekmentő és építő munkáikat, áldja meg családi körben, hivatási szolgálatukban megelégedéssel s boldogsággal a hú lelkipásztorokat a mennyei Kegyelem!

Örömmel jelentem, hogy a cserépfalui egyházközség főgondnokává választotta Zsóry Lajos orsz. képviselő, e. m. tanácsbírókat, aki a bükkzsérci egyházközségnek 25 éve főgondnoka. Köszöntsük ezt a kedves testvérünket e kettős alkalomból szeretetünk őszinte kifejezésével s kérjünk áldást életére és szeretteire! A tisztességadás lobogóját hajtjuk meg egy egyszerű földmives ember: Kuruczka Sándor tibolddaróci egyházgondnok előtt, aki 25 éves gondnoksága emlékére 85 pengő értékű szép urasztali terítőt ajándékozott. A hűséges sáfár kedves az Ur előtt. Boldog gyülekezet, ahol negyedszázadon keresztül tisztelettel, megbecsüléssel övezik körül a hú sáfárt. Adjon az Ur sok ilyen gondnokot a magyar ref. egyháznak!

Nagyf. Közgyűlés! Lelkészi karunkban az a változás történt, hogy Eröss Gyula geleji lelkipásztor és Nagy Sándor diósgyőrvasgyári vallásoktató lelkes állásukat szabályszerű jóváhagyással elcserélték és immár közel egy éve, 1937 december 1-től mindketten örömmel teljesítik új szolgálatukat, amit az Ur bizott reájuk. A vallásoktató lelkesek közt az a változás történt, hogy Nagy József helyét Miskolcon Sándor Ernő volt egeri vallásoktató lelkes foglalta el f. évi szeptember 1-től, az ő helyére pedig Hubay Lajos került Egerbe Püspök Urunk rendelkezése szerint. Beerősítésük köz-

gyűlésünk feladata. Mult évi közgyűlésünkön volt szerencsém jeleníteni, hogy a V. K. Miniszter Ur a miskolci egyházközség részére újabb vallásoktatói állást rendszeresített, amelyre Főtiszteletű Püspök Ur Császár József miskolci s. lelkészt nevezte ki.

Megüresedett a belső- és külsőböcsi társ egyházközségek lelkipásztori állása azáltal, hogy dr. H. Kiss Géza lelkésztestvérünket a debreceni egyházközség választotta meg lelkipásztorává. Amikor az eltávozott testvér új szolgálati helyén kifejtendő munkásságára Isten gazdag áldását kérjük, jó szolgálatainak és rokonszenves egyéniségének emlékéül megőrizzük szívünkben. Az állás betöltése, dicséretre méltó módon megtörtént. Kalmár András miskolci s. lelkészt hívták meg. Áldás legyen rajta és a gyülekezeten. A Kiss Géza távozásával megüresedett a lelkészi jegyzői szék, méltóztassék szavazást elrendelni.

Tanítói változásokról a következőkben számolok be:

Nyugalomba helyezettek: 1. Chlumetzky né Baksza Ilona alsózsolcai. 2. Ruttkay Berta miskolci. 3. Szabó Ferenc tiszánánai tanítók. Nyugdíjazása folyamatban van Mikesné Gaál Ida poroszlói tanítónőnek. A tanítói szolgálattól megváltó testvéreinknek őszinte szívvel kívánunk testi-lelki egészséget és áldott pihenést hűséggel végzett munkájuk után. Egyelőre helyettesítéssel van betöltve mindenik állás és pedig: Alsózsolcán Nyitrai Katalin, Miskolcon Barcsa Klára, Poroszlón Papp Sarolta okl. tanítónők helyettesítenek, Tiszánána a tankötelesek csekély száma miatt ez évben nem kívánja az állást betölteni. A helyettes tanítónőket a törvény rendelkezése szerint megerősítettem.

Meg kell még emlékeznem arról, hogy Demes Péter, aki mint a leánygimnázium vallásánára, egyházmegyei közgyűlésünk alkotó tagja volt, a mult iskolai év folyamán nyugdíjaztatott. Az intézet történetében jelentős helyet biztosított magának s a mi szívünk szeretetét és tiszteletét is változatlan mértékben bírta és bírja ez a megpróbáltatásokon keresztül ment kedves testvérünk: buzgó imádságban kérjük további életére is a mennyei Óríző Pásztornak kegyelmét. Utódját: Papp István vallásánárt szeretettel fogadjuk s őt egyházmegyei közgyűlésünkön, mint ennek alkotó tagját, szívesen köszöntjük.

Új tanítókul megválasztattak: Belsőböcsön Kiss Gyula okl., Emődön Győr István volt kisgyőri, Hejőpapin Nagy Zoltán volt monoki, Sajókeresztúron Tóth László okl. tanítók. Beerősítésüket Közgyűlésünk végzi, az esküt még nem tett tanítóktól méltóztassék a hivatalos esküt kivenni.

A V. K. Miniszter bízogató tanítót küldött Noszvajra és Átányba a tanítás zavartalan biztosítása céljából.

Mult évi jelentésem megemlékezett arról, hogy a dr. Kosztolányi Zoltán gimn. tanár, c. igazgató helyére dr. Kiss Kálmán választott meg rendes tanárnak. Kosztolányi Zoltántól akkor nem bucsuztunk, mivel óraadó tanárként még iskolánk szolgálatában állott a mult iskolai évben, most azonban eljött a bucsuvétel ideje. Amikor a tanítványai szeretetétől környezett, kiváló tanártól bu-

csuzunk, kívánjuk az Urtól, hogy nyugalmi éveit áldja meg a menygyei kegyelem s ő maga sokáig éljen testi-lelki frissességben és egészségben. Mivel dr. Kosztolányi Zoltánnak egyházmegyei tanárképviselői minősége így megszűnt, kérem a Nagyt. Közgyűlést, méltóztassék szavazást elrendelni egy fiugimnáziumi tanárképviselői állásra.

Segédlelkészeink beosztásáról külön fogok jelentést tenni, valamint a bekebelezésüket kérő új segédlelkészekről is.

Nagy. Közgyűlés! Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek általában megnyugtató képet állítanak szemeink elé egyházi életünk felől. Kisebb-nagyobb bajok fordulnak elő néhol, de ezeket a rendszerint anyagi természetű surlódásokat lelkipásztori türelemmel, prudenciával s mindenek felett a megértő szeretet lelkével ki lehet küszöbölni. Több helyen áldott felbuzdulások történtek, amint arról az adományok során meggyőződünk. Néhányról külön is meg kell emlékezni. Már tavalyi jelentésemben szoltam a miskolci új deszkateplom építésének megkezdéséről. Most már beszámolhatok arról, hogy az építkezés befejezést nyert, a templomot szeptember 18-án felszentelte Püspök Urunk s azóta minden vasárnap d. e. és d. u. egyaránt tömve van, a maga nemében egyetlen, gyönyörű fatemplom, Ige után vágyódó s Krisztust látni akaró lelkekkel. A számadások betérjesztése a jövő évi közgyűlésre marad, most csak annyit közölhetek, hogy a végösszeg 80 ezer pengő körül lesz, amiből 50 ezer pengőt a Bathó-alap fedez, a többi vágyakozó hitek jókedvű, önkéntes adománya. Ugyancsak Miskolcon Szalontai Nagy Lajos, ny. ref. lelkipásztor a Felsővárosban építendő templom céljára 10 ezer pengőt adományozott. Olyan áldott jelek ezek, amelyek a hitélet erőteljes lendületét mutatják s boldog reménységgel tölthetik el szívünket egyházi életünk jövője iránt. Mezőkeresztesen Gomba Márton és felesége, egy vallásos lelkű hitvespár, 1000 pengőt ajánlott fel és fizetett be árva-alapítvány céljára. amelynek alapító levelét a Szalontai Nagy Lajos, nyug. lelkipásztor alapító levelével együtt közgyűlésünknek bemutatjuk. Meg kell említenem a Farkas Pál előkönyörgő, nyug. tanító kegyes adományát, amelyet 300 P értékű márvány urasztala képében a tibolddaróci leányegyházköztségnek ajándékozott s vele a szép kis templomot ismét díszesebbé tette.

Sok emlékezés kívánkoznék ide, de a sok közül még csak azt említeni, amit elsőül kellett volna felemlítenem, Kormányzó Urunk Ő Főméltóságának az ónodi történelmi nevezetességű templom renoválására adott 4000 P adományát, aminek segítségével a renoválás megtörtént, a szeptember 25-re kitűzött hálaadó ünnepélyes istentisztelet és a templom falába elhelyezett emléktábla leleplezése a bizonytalan politikai helyzet és Püspök Urunk gyengélkedése miatt elmaradt.

Szálljon a mennyei Kegyelem áldása mindazon kegyes lelkekre, akiket itt említettem s mindazokra, akik itt nincsenek megemlítve, de akik résztvettek jókedvvel adott adományaikkal a Krisztus földi testének építésében.

Általában örvendetes tapasztalat, hogy az egyházak vezetőiben s tagjaiban él a külső építésre való törekvés lelke. Új iskolákat építettek: Szirma, Maklár, Noszvaj, Tiszakeszi, Átány, a magyar nemzeti és a ref. egyházi életnek mind-mind drága tűzhelyei. Mezőkeresztes épületeinek karbahozására 3573 P-t költött. Miskolc 16,000 P költséggel napközi otthont építtetett, Bükkszerc is 1360 P értékben renováltatott. Újabb építkezések is folyamatban vannak.

Lelkipásztorok, tanítók, presbiterek a legtöbb helyen egyetértésben és eredményesen dolgoznak, kölcsönösen megbecsülve egymást. Kirívó és gyógyításra váró bajokat jelent az egyházlátogató küldöttség Sajókeresztúrból és Kistokajból. Mindkét helyen lelkipásztor és gyülekezet közt meghasonlás támadt, ami miatt megüresedtek a templomok. Utóbbi helyről presbitérium kéri a vasárnap délután tartatni szokott könyörgés helyett prédikáció, vagy bibliamagyarázat tartását. Ugyancsak kéri presbitérium az egyházkerületi hármass bizottság kiszállását, hogy megállapítható legyen: ki a felelős a hátrálékokért?! Egyetlen ilyen irányu kérelem ez, mert a többi hátrálékos egyházközségek vezetői mind a bizottság kiszállásának megelőzésére törekedtek.

Gyermekek, ifjak, felnőttek lelki gondozásáról bibliaiskolákon, K. I. E. és leány-, nőegyleteken s vallásos estéken, bibliórákon keresztül gondoskodnak a lelkipásztorok és presbitériumok, helyenként áldásos eredményekkel.

Az elmúlt év a konferenciák éve volt egyházmegyénkben. November 3-án a miskolci leányok tartottak szomszédos egyházak leányegyleteinek bevonásával konferenciát. November 14–21-én körzeti K. I. E. konferenciákat tartottunk Ónodon, Szirmán, Nemesbikken, Mezőcsáton, Mezőkeresztesen és Cserépfaluban. Majdnem az egész egyházmegye ifjusága részt vett ezeken, a hevesi egyházközségeink kivételével. Januárban a miskolci K. I. E. rendezett összejövetelt; májusban a Vasgyárban volt másfél százas leánykonferencia; majd ezeket hozott össze az egyházkerületi konferencia júniusban Tapolca fürdőn, míg közgyűlésünk napjának délutánján Miskolcon nőszövetségi, a következő napon pedig a tapolcai leányüdülőben leány és fiu résztvevőkkel ismét ifjusági konferencia lesz. Szóval forr a munka, bárcsak áldását adná rá az Ur!

Ezzel kapcsolatban jelentem, hogy gyülekezeti napok, presbiteri konferencia tartása iránt sok helyről érdeklődés mutatkozik, amint arról emlékeznek az egyházlátogatósi jegyzőkönyvek. Ebben az évben esperes betegsége miatt maradt el, a jövő tavaszon — Deo volente — lesz egyházmegyei konferenciánk.

Dr. Lípcey Péter, Eger buzgó főgondnoka, az egyházlátogatóság útján a lelki kataszter fontosságára hívja fel közgyűlésünk figyelmét, amit Egerben megkésztettek és annak áldásos voltát tapasztalják. A tárgysorozatban szerepel ez a kérdés, közgyűlés bölcsessége határoz benne.

Elnökség időközileg megerősítette Ónod, Sajókeresztur, Tiszadorogma, Heves, Tiszavalk, Tiszaoszlár haszonbérleti szerződését, Átány és Szirma csereszerződését. Engedélyezte Poroszló 2000 P

kölcsonét, amiből ma 1200 P áll fenn jelentés szerint. Kérem ezeknek jóváhagyó tudomásul vételét.

Nagyt. Közgyűlés! Jelentésem végén kérem az egyházmegyei tanács tagjainak: hat lelkeszi és hat világi tagnak az I. t.-c. 114. §. rendelkezése szerint egy évi időre való megválasztását és a II. t.-c. 41. §. értelmében a lelkészjelölő-bizottságba egy lelkeszi és egy világi tanácsbíró, valamint két póttag kijelölését.

Amidőn még jelentem hogy a Főtiszteletű Püspök Ur gyengélkedése miatt egyházmegyénkben is tervezett püspöklátogatás ez évben elmaradt, tisztelettel javasolom, hogy Püspök Urunkat felépülése alkalmából őszinte szeretetünk, tiszteletünk és ragaszkodásunk kifejezése mellett üdvözljük és életére áldást kérjünk, akinek kezében van életünk és sorsunk: a Gondviselő jó Atyától.

Felszentelésre ajánlja közgyűlésünk fiatal lelképásztoraink közül Szilva Sándor átányi, Pósa Dezső nyékládházai, Turányi T. Ferenc tiszapalkonyai, Mauritz Gyula bükkaranyosi lelképásztorokat és Sándor Ernő miskolci díjleveles vallásoktató lelkészt.

Egyházmegyénk népmozgalmi és vagyoni helyzetének kimutataása a következő (zárójelben a múlt évi adatok):

I. Népmozgalmi adatok:

Lélekszám: 78690 (78157)

született: 885 fi (846), 830 nő (794), összesen: 1715 (1640)

meghalt: 616 fi (630), 562 nő (628), összesen: 1178 (1258)

Házasságkötés: 414 (381) tiszta, 275 (213) vegyes, összesen: 689 (594) pár. Nem áldatta meg házasságát 92, közülök 88 Miskolcon.

Megegyezés javunkra: 180 (149), kárunkra 96 (90), nyereség 84 (59).

Áttért hozzánk: 50 fi (57), 60 nő (70), összesen 110 (127).

Kitért tőlünk: 47 fi (35), 45 nő (44), összesen 92 (79).

Konfirmált: 713 fi (592), 735 nő (740), összesen 1448 (1334).

Urvacsorázott: 72148 (72449) lélek.

II. Számadási tételek:

Bevétel: 398,716.21 P (361,304.10 P)

Kiadás: 376,394.67 P (355,081.02 P)

Maradvány: 22,327.54 P (6,223.08 P)

III. Vagyontételek:

Földek: 2,917,079.71 P (2 953,178.— P)

Épületek: 6,286,201.— P (6,139,421.— P)

Tőkepenztek: 11,570.58 P (19,005.38 P)

Alapítványok: 147,932.58 P (143,707.53 P)

Alapok: 32,114.14 P (32,780.06 P)

Ingóságok: 728,912.86 P (725,540.27 P)

Hasznos jogok: 41,788.32 P (32,260.— P)

IV. Adósságok összege: 649,678.70 P (608,879.81 P)

V. Magtár:

Buza:	225.47 hl. (285.20 hl.)
Rozs:	329.74 hl. (471.36 hl.)
Árpa:	188.52 hl. (182.63 hl.)
Pénz:	449.99 P (261.84 P)

VI. Kegyes adományok összege: 58,862.41 P (49,545.56 P)

A miskolci ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 28,300.— P. A szirmai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 116.16 P. A helyőcsabai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 3752.68 P. A diósgyőri ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 3395.32 P. A sajkókereszturi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 20.30 P. A helyőbábai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 90.— P. A nemesbiklői ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 421.16 P. A tiszaozlári ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 199.95 P. A tiszapalkonyai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 330.— P. A tiszaszederkényi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 309.17 P. A hejőpapii ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 300.— P. A tibolddaróczi ref. egyházközségben: Karucka Sándor gondnok és neje, egy drb. urasztali terítő 85.— P, Farkas Pál 1 drb. márvány urasztala 300.— P, Pajo Istvánné harmónium terítő 28.— P, Róna Vilma ág. ev. urasztali terítőt 25.— P. Az adományok végösszege 578.60 P. A felsőábrányi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 368.54 P. A mezőkeresztési ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 790.71 P. A mezőnagymihályi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 190.42 P. A sályi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 394.26 P. A borsodgeszti ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 244.44 P. A cserépfalui ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 899.23 P. Az egri ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 1451.86 P. A noszvaji ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 410.79 P. A maklári ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 137.92 P. A bükkzsérci ref. egyházközségben: Község elöljárósága 66.— P, Fogyasztási szövetkezet 22.92 P, N. N. 112.— P. Az adományok végösszege 362.84 P. A nyékládházai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 197.— P. A böcsi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 820.98 P. A vattai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 197.52 P. A harsányi ref. egyházközségben; Az adományok végösszege 190.— P. A kiscgyőri ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 1823'85 P. A bükkaranyosi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 70.— P. Az emődi ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 460.93 P. A hejőszalontai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 305.66 P. A tiszatarjáni ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 480.15 P. A tiszakeszti ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 769.— P. Az ároktői ref. egyházközség-

ben: Az adományok végösszege 143.12 P. A tiszadorogmai ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 271.68 P. A mezőcsáti ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 2587.45 P. Az igricii ref. egyházközségben: Az adományok végösszege 527.— P. A poroszlói ref. egyházközségben: Szövetkezet adománya iskolás gyerekeknek 50.— P. Adományok végösszege 430.— P. Az egerlővői ref. egyházközségben: összesen 59.80 P. A tiszavalki ref. egyházközségben: A Hevesi Ref. Nőegylet Isten dicsőségére 170.— P. A tiszánánai ref. egyházközségben: Molnár János gondnok 30.— P, N. N. 150.— P. Az adományok végösszege 309.— P. Az ujlőrincfalvai ref. egyházközségben: Községtől 100 négyszögöl telek értéke 100.— P. Az adományok végösszege 259.— P.

VII. Építkezések, javítások: 55,302.35 P. (30.427.34 P)

A számok beszélnek; a hozzánk áttérők száma bár ma még meghaladja a kitérők számát, de következetesen fogy. 2 évvel ez előtt a különbség javunkra 51, tavaly 48, most meg csak 18. Legodaadóbb, hűséges öröködést kíván ez tőlünk: lelkipásztoroktól, tanítóktól, presbiterektől, hogy azon a helyen, ahol a Szentlélek vigyázókká tett bennünket, éber vigyázásban találtsunk.

A vagyoni tételek javulást mutatnak, növekedett a bevételek, adományok, építkezések összege. A köztartozások hátrálékainál is örvendetes javulásról számolhatunk be, bár még mindig vannak egyházközségeink, ahol semmi megmozdulást nem látuk, jöllehet pl. a közalapi hátrálék az egy évi kivetés 5—6-szorosát is meghaladja. Hiába adminisztrálunk kifogástalanul és építünk külsőleg, ha a belső építés ezt meg nem előzi, vagy legalább párhuzamosan nem halad amazzal, de viszont lelki építő, missziói munka se végezhető eredményesen, anyagi megalapozás és eszközök nélkül.

Ezzel az akkorddal zárom esperesi jelentésemet, aminek elfogadását tisztelettel kérve, magamat a Nagyt. Közgyűlés kegyes jóindulatába ajánlom.

A Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek vagyok
Miskolcon, 1938 október hó 12-én.

alázatos szolgálója:

Pósa Péter
esperes.

Közgyűlésünk esperesünk buzgósaágos szolgálatát megköszöni. Felhasználva ezt az alkalmat, hálát ad Istennek, betegségből való teljes felépüléséért. A jelentéssel kapcsolatban következő határozatot hozza!

a) Alázatos és hívő lélekkel tesz tanubizonyságot arról, hogy drága magyar nemzetünk sorsát Isten hatalmas kezében tudja. Nem kétségkedik az Isten szerint való igazság győzedelmében. Emberek határozatai és szándékai velük együtt elvesznek, de az Ur szava, rendelése

és végzése örökre megmarad. Bűnbánattal szaggatjuk meg a szívünket és kegyelemért esedezve kérjük Megváltó Urunkat, tegyen bennünket alkalmasakká hazatérő magyar véreink fogadására. Ujjászült lelkeken keresztül, Szentlelke által ujitson meg Míndnyájunkat. Legyen a földünk minden magyarnak mértékletes megelégedettséget adó táplálója. Vizünk minden testvérünk szomját üdítőn oltoztassa. Gyümölcseink virágozzanak, szegénynek gazdagnak, teremjenek minden itt élő jóakaratu ember számára.

b) Istenben megboldogult halottainkat az Ur kezében tudjuk, Krisztusban való hittel a viszontlátásig bucsuzunk tőlük és kérjük hozzátartozóikra a Magasságos vigasztalását. A részvétiratokat lelkészi főjegyző szerkessze meg és küldje el.

c) Akiket öröm ért, vagy megtiszteltetés, örömben szívesen részt veszünk, megtiszteltetésüket elismeréssel szaporítjuk mi is. Erről a megnyilatkozásunkról is lelkészi főjegyző küldjön értesítéseket.

d) Örömmel és tisztelettel köszöntjük felgyógyult Püspök urunkat közgyűlésünk közösségében. Az Ur erősítse meg az ő erejét hosszú esztendőkre.

e) Nyugalomba vonult tanítóink szolgálatait megköszönjük, legyen békességes életük további folyása.

f) Az egyházlátogatások eredményéről szóló jelentést megnyugvással veszi tudomásul közgyűlésünk. A miskolci új templomot egyházmegyénk közösségének lelki és szívbéli leltárába boldogan vesszük fel. Áldja meg az Isten a kezdeményezőt, felszentelőt, adakozókat és örvendező szíveket.

g) Egyházmegyénk minden adomány adóján nyugodjék meg Isten kegyelme bőségesen.

h) Elnökségünk időközi megerősítéseit úgy mint: Ónod, Sajókeresztur, Tiszadorogma, Heves, Tiszavalk, Tiszaoszlár haszonbérleti szerződéseit, Átány és Szirma csereszerződését, Poroszló 2000 pengős kölcsönét közgyűlésünk a maga részéről is jóváhagyja.

i) Közgyűlésünk, áldása mellett ajánlja lelkészszentelésre a következő testvéreket: Szilva Sándor átányi, Pósa Dezső nyékládházai, Turáni T. Ferenc tiszapalkonyai, Mauritz Gyula bükkaranyosi és Sándor Ernő miskolci lelkészeket.

j) Az egyházmegyei lelkészi jegyzői állásra és a miskolci reál gimnáziumi tanárképviseelői tisztségre a szavazatok beadásának határidejéül folyó évi december 1.-ét tűzi ki. (N. B.)

6. Közgyűlésünk megejtí a szükséges választásokat így:

Lelkészelölőbizottság: (Egy évi időtartamra) Takács Mihály, Csorba György rendes; Szabó József, dr. Mikuleczky Gyula póttagok.
Egyházmegyei tanács: (Egy évi időtartamra) Elnökség mellett:

Román Ernő, Nádházy Bertalan, Szabó József, Mikes Géza, Benke József, Kovács József lelkészi; Zsóry Lajos, vitéz Lukács Béla, Csorba György, Porcs Kálmán, dr. Dienes István, dr. Román Zoltán világi tagok.

Egyházkerületi képviselőkül kiküldi Várady Pál, dr. Filep Gusztáv, Tóth Sándor lelkészi rendes; Takács Mihály, Komjáthy József lelkészi póttagokat; dr. Fekete Gyula, dr. Korom Lajos, dr. gróf Haller István világi rendes; dr. Mikuleczky Gyula, Tóth Kálmán világi póttagokat.

Időszaki tanácsok:

I. sz. Tanács. Elnökség mellett: Román Ernő, dr. Kérészy Barna, Takács Mihály rendes; Zsóry Lajos, Szakács Pál, dr. Fekete Gyula póttagok. Ügyész: dr. Tolnay Ferenc. Jegyző: Nádházy Bertalan.

II. sz. Tanács. Elnökség mellett: Szabó József, dr. Mikuleczky Gyula, Csorba György rendes; dr. Filep Gusztáv, dr. Korom Lajos, Tóth Sándor póttagok. Ügyész: Dr. Dienes István. Jegyző: dr. gróf Haller István.

III. sz. Tanács. Elnökség mellett: dr. Enyedy Andor, vitéz Lukács Béla, Kérészy István rendes; Bay Bertalan, Komjáthy József, Tóth Kálmán póttagok. Ügyész: dr. Tolnay Ferenc. Jegyző: Nádházy Bertalan. (N. B.)

Báró Bottlik István egyházmegyei gondnokunk a következő elnöki megnyitóbeszédet mondotta el nagy érdeklődés mellett. „A mi egyházi rendtartásunk és szervezetünk a hívek közösségén épül fel, benne törvény és szabadság egyesül — alapja az az örökkévaló igazság, mely változatlan, az emberi lélek mégis új és új erőforrásokat talál fel bennük.

Ezekre az erőforrásokra, a Krisztusi igazságnak a végtelenbe sugárzó, életet teremtő erejére soha sem volt nagyobb szükségünk mint ma, amikor a nemzet sötét éjszakájában a feltámadás hajnalhasadása közelít.

Istenbe vetett hittel, a gondviselés adta vezér iránt feltétlen hűséggel, a magyar erő öntudatával nézünk a jövő elé. De sohasem feledjük, hogy ez az erő a maga teljességében, erkölcsi és anyagi vonatkozásaiban kifelé kellően csak akkor érvényesülhet, ha ezekben a történelmi időkben a nemzet befelé is egységes tud lenni, ha le tudják dönteni azokat a válaszfalakat, melyek nemcsak gazdasági és társadalmi osztályokat választanak el egymástól, hanem az új generációt is elválasztják a régítől, — ha arról az utról, mely ehhez az egységhez vezet, eltávolítjuk azokat a torlaszokat, melyeket az önzés és kapzsiság emelt, a tőkét oly hatalommá duzzasztva, mely elnyomja az állam legnagyobb értékét, a dolgozó, vagy dolgozni akaró embert.

Ma már nemcsak belpolitikai szükségesség, hanem külpolitikánk elengedhetetlen követelménye, hogy az állam életében az embert arra a piedestálra emeljük, ahová őt az Ur Jézus helyezte és a jövedelem egészséges megosztásával százezrek és milliók megélhetését biztosítsuk és biztosítsuk azoknak a testvéreinknek egzisztenciáját,

akiket 20 év kegyetlen megpróbáltatásai után ölelünk keblünkre! Ebben az országban, mely többet termel, mint amennyit elfogyasz, nem lesznek éhezők, itt a holnap képe boldogabb lesz, mint a tegnapi volt és az idők kohójában nem romboló, hanem alkotó erők fognak fejlődni, mert azokat a feszítő erőket, melyeket az elkeseredés fűt, levezelet a szociális igazság érvényesülésének intézményes biztosítása, mely szintén történelmi feladata a kormánynak, a magyar kereszténységnek pedig nagy hivatása a kormányt ennek a feladatnak a megvalósításában támogatni, mert a szociális igazság a krisztusi igazságból fakad, győzelme a széthuzás helyett egyesít és az osztálygyűlölet helyett testvériséget teremt. A kálvinizmus gyökerével az örök igazságból és a nemzeti érzésnek a talajából táplálkozik, a vallásos meggyőződés és a nemzeti érzés egységénél pedig nincsen nagyobb erkölcsi erő, mely erkölcsi erőt a kálvinizmus a krisztusi igazság és a magyar igazság győzelméért vett harcban, nem külön utakon járva, hanem más nemzeti erőkkel testvéri egységben azzal a tettekrevalósággal, melyet benne a kálvinizmus 4 évszázados küzdelmei termeltek ki.

A mi igazságunk nemcsak a történelmi múlt igazsága, hanem milliók lelkében élő kiolthatatlan láng, mely örök, mint maga a lélek és ennek az igazságnak a győzelme minden becsületes magyar szívében több mint az egyéni élet, melyet mi bármikor készek vagyunk feláldozni azért, hogy újból szabaddá tegyünk testvéreinket, kiket nem szigetelhet el tőlünk a nyelvhatár sem, mert a szónál több a lélek, lélekben pedig egyek voltunk és vagyunk és hiába kísérli meg a hazugság és az erőszak széttépni ezeket az ezeréves köteleket, a nemzet igazságának ereje, mint a megáradt folyam hulláma el fogja sodorni mindazokat, akik cseh barrikádokon utját állani merészkednek.

Közel 20 esztendeig a nemzet jövőjét sűrű köd borította, de ma történelmi idők előestéjén állunk, a köd felszáll és kisüt a nap! A mi nemzetünk nagy nemzetek és vezérek barátságát bírja, mely barátságért minden magyar szívét őszinte hála érzése tölti el és a magyar lelkekben magasra törő lánggal lobog a nemzet saját erejének és történelmi elhivatásának öntudata. Ma minden magyar szívének egy szent akarásban kell egyesülnie és öntudatos fegyelemmel, tettekrevalósan tekintsünk a jövő elé, abban a biztos tudatban, hogy a magyar igazság győzni fog!

Szeretettel üdvözlöm egyházmegyei közgyűlésünk minden tagját, azzal a reménnyel, hogy az a történelmi pillanat, mely ma a nemzetet nagy feladatok elé állítja, melyet oly nehezen várt minden magyar, a lelkekben új életet fakaszt és ezentul minden magyar ember erősebben szorítja meg az egymás kezét.

Isten adja, hogy úgy legyen!"

Közgyűlésünk az evangéliumi hangú gondnoki megnyitót megköszönvén, jegyzőkönyvébe iktatja s ennek indítványaképen a következő táviratokat küldi el:

Főméltóságu
vitéz nagybányai HORTHY MIKLÓS
Magyarország Kormányzó Urának

Kabinetiroda.

Alsóborsodi református egyházmegyénk most tartja közgyűlését. Mélységes hódolattal, rendíthetetlen hűséggel, tántoríthatatlan ragaszkodással terjesztjük fel üdvözlő szavunkat. A felséges Isten áldja meg Főméltóságodat. Vezessen bennünket és mi boldogan megyünk a biztos, jobb jövő felé Hazánkért való áldozatkész szívvel, Istenbe vetett bizalommal.

Br. Bottlik István s. k.,
em. gondnok,

Pósa Péter s. k.,
esperes.

Nagyméltóságu
vitéz IMRÉDY BÉLA urnak
Magyarország Miniszterelnöke

Budapest.

Az alsóborsodi református egyházmegye most folyó közgyűléséből egyhangu lelkesedéssel fejezzük ki együttérzésünket és hűségünket Nagyméltóságod és Kormányá iránt. Szívünk készen áll az áldozatokra.

Br. Bottlik István s. k.,
em. gondnok.

Pósa Péter s. k.,
esperes.

(N. B.)

8. Az esperesi jelentés alapján tisztségükbe beerősítette közgyűlésünk a következő lelkészeket: Eröss Gyula vallásoktató lelkészt Diósgyőr gyári egyházzrészbe; Nagy Sándor lelkipásztort Gelejre és Sándor Ernő vallásoktató lelkészt Miskolcra.

A beerősített lelkészeket esperesünk köszöntötte és áldást kértünk szolgálatukra. (N. B.)

9. Tanítóváltásokról ez a jelentés tétetett: Rendes tanítókul választottak: Emődre Győr István volt kisgyőri; Hejőpapiba Nagy Zoltán volt monoki tanító. Segédtanítókká választottak: Belsőbócsra Kiss Gyula ottani helyettes; Sajókereszturba Tóth László kántortanító.

Közgyűlésünk előtt az esküt letették: Kiss Gyula és Tóth László, mivel a többiek már tettek esküt. Tisztségükbe beiktattuk a megválasztott tanítókat és gondnokunk buzdító szavakkal munkájukra Isten kegyelmét kérte. (N. B.)

10. Esperesünk bejelentí, hogy segédlelkészeink a következő helyeken szolgálnak: 1. Átány: Kovács Zoltán. 2. Böcs: Tóth Gusztáv. 3. Cserépfalu: Kiséry Béla. 4—5. Diósgyőr: Kádár Zoltán és Benyhe

Imre. 6. Eger: Nagy András. 7. Hejőcsaba: Kiss Péter. 8. Nyékládháza: Kolláth Károly. 9. Mezőcsát: Bertha Barna. 10. Mezőkeresztes—Mezőkövesd: Szombathy László. 11—15. Miskolc: Veres Imre, Novotny Gyula, Kalmár András, Iglay Ferenc, Tóth Lajos. 16. Noszvaj: Andrassy Ferenc. 17. Poroszló: Bartus András. 18. Tiszanána: Csizsár Attila.

Elbocsátót adtam Molnár Pál miskolci s. lelkésznek, aki az alsó-zempléni egyházmegyébe távozott.

Tudomásul szolgál, akik bekebelezésüket kérték, azokat bekebeleztük. (N. B.)

11. Molnár Béla tanügyi bizottsági elnök felolvassa a következő jelentését:

„Nagytisztelű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mult évi jelentésem alapján a megnyugvás és reménység érzései töltötték el szívünket, ismervé a főt. egyetemes konvent iskola- rendezési, illetőleg fejlesztési intézkedéseit. Ma azonban — a legteljesebb tiszteletadás mellett is — meg kell vallanunk, hogy a megnyugvást ismét bizonytalanság, a reménységet az egy helyben állás váltotta fel.

A körzeti iskolafelügyelők részére kiadott „Utasítás”-nak a református egyházi iskolafelügyelet számára való megfelelő átalakítása — bár az 1937—1938-ik iskolai évre lett kilátásba helyezve — még ma sincs megvalósítva. A Szolgálati Pragmatika megjelenése pedig, a legtöbb határozataink és szabályrendeleteink sorsára jutott. Az iskolalátogatás intézménye ügyében lázasan sürgetett reformintézkedések kívánása nemcsak elhalkult, de talán el is némul. A rend és fegyelem megbomlott sorainkban. Ezt bizonyítja az a többrendbeli panasz, mely a konventi jegyzőkönyv pontjaiból hangzik és a hozott határozatok betartását már: „fegyelmi felelősség” kimondásával sürgeti.

Fájdalmunk csak tetézi annak ismerete, hogy a nagy áldozatok árán és erőnk végső megfeszítésével alapított és fenntartott felekezeti iskoláink észrevétlenül államosíttatnak és iskolai autonómiánk már-már tökéletesen szertefoszlik. Másodosztályú polgárságunk tudatában megerősít az a tény, hogy tanítóink a VII. fizetési osztályba való kinevezésnél mellőzést szenvednek s hátrányos helyzetben vannak. A legsürgősebb reformintézkedést — a kulturadó bevezetését — még mindig nem sikerült kivívnunk, ami pedig az egyetlen helyes módja lenne az elemi iskolai népoktatás pénzügyi megoldásának.

Ilyen milliőben, a szegénység, a mellőztetés, az állami tanítókkal szemben sok vonatkozásban hátrányos körülmények között végezték tanítóink az 1937—1938-ik iskolai év munkáját. Végezték pedig olyan elismerésre és dicséretre méltóan, hogy azt az eredményt, amelyről most számot kívánok adni, csakis a felülről kapott megbízatás mindegyik tudatossá váló szelleme és inspirációja képes felmutatni. Éppen ezért, beszámolóim elején azzal a kéréssel fordulok egyházmegyénk tanítóságához: alázza meg ki-ki magát mégjobban

az élő Isten hatalmas keze alatt, hogy a továbbiakban még alkalmasabb eszköz lehessen az Ő történelmet formáló s benne a magyar feltámadást készítő munkájában; hogy minél teljesebben megvalósulhasson iskoláink evangéliumi specialitása: hitvallásos és hitvalló jellege.

Egyházmegyénkben van 47 anya, 2 társ, 2 leány és 2 fiók egyház. Ezek közül iskolát tart fenn 51; tanköteleseket részben befogadó iskolát 3. (Miskolc, Hejőcsaba, Diósgyőr.) Az iskolák mindenütt 6 osztályuak, kivéve Miskolcot, ahol a lányiskolák 4 osztályuak.

Van 63 (74) iskolaépület, 115 (117) tanteremmel, melyek közül megfelelő 96 (100), meg nem felelő 19 (17). Új iskola Noszvajon, Maklárón és Szírmán épült; tanítólakás pedig Maklárón.

A mindennapi iskolák közül 1 tanerős 14; 2 tanerős 22; 3 tanerős 6; 4 tanerős 3; 5 tanerős 1 és 10 tanerős 1. Az iskolák — a miskolci kivételével — osztottak és vegyesek. 60-on alul volt a növendékek száma 78; 60–80-ig 27; 80–100-ig 13 és 100-on felül 1 iskolában. (Noszvaj.) Átlagban 55 tanköteles jutott egy-egy tanítóra.

Férfi tanító működött 90, tanítónő 31, összesen 121. Rendes tanító 98, segéd 2, helyettes 9 és kiegészítő 2 volt. Református mindennapi tanköteleseink száma 8.300 volt, 164-el kevesebb mint tavaly. Saját iskoláinkba járt 6.578 (6.453), más felekezetibe 14 (5), állami és községi iskolába 1.892 (2.007). Felmentetett 16, iskolakerülő 16 (5), másvallású járt a mi iskolánkba 414 (395.)

Nem református iskolába járó növendékek vallásoktatására 15.256 P fordítottak.

Tankötelesek a tavalyihoz képest valamivel kevesebbet mulasztottak, 99.954 (102.546) félnapot; ebből igazolt 85.528, igazolatlan 14.436. Legtöbb a mulasztás Tiszakesziben 13.593, ebből igazolatlan 4.801, amit lelkész a helyi rossz utvízszonyokkal és a tanyák nagy távolságával indokol.

Az ismétlő iskolások száma 22 általános, 2 gazdasági ismétlőben 2.880. Ebből felekezetibe járt 965 (1.084), más jellegűbe 1.916, jóval több a felénél. A mulasztások száma 6.636 (12.668). Igazolt 4.817, igazolatlan 1.189.

A 12 éves korban konfirmáltak száma 823: 12–14 éveseké 444.

A református népoktatásra az egyházak készpénzben 132.105 P 74 fillért fordítottak. Államsegély 142.753 P 95 fill.; községi segély 7.194 P 35 fill. volt. Ide számítandó még az egyházaktól járó föld és termény járandóság, amelyek értékét nem tudom kimutatni, mivel csak két körzetből kaptam adatot. A konvent 283–1936 sz. (külön költségvetés) határozata ez évben sem lett foganatosítva.

Tanítói nyugdíj hátrálékaink állandó teherféléink maradtak. Elmaradt tanítói fizetés még sok helyen van. Reméljük, hogy ebben az áldásos esztendőben mindenütt rendezni fogják a hátrálékokat.

Iskoláink vezetésével úgy vallásos, mint erkölcsi és hazafias szempontból is általában meg lehetünk elégedve. Jól esik, hogy általánosságban csak az elismerés hangján szólhatok a végzett munkáról. Gyenge iskolák még vannak, de ezek teljes megjavulását a

fegyelem igazságos és jogos, időszerű gyakorlása mellett, rövid időn belül bizonyosra veszem.

Iskoláinknak immár — 2 híjjával — a fele kiváló. Köszöntjük e helyről is azt az 58 lelkiismeretes munkást, akik szorgalmuk és lelkeségük áldott erejével, a legmagasabb kívánalomnak igyekeztek eleget tenni.

Iskoláink minősítését az alábbiakban sorolom fel:

Kiváló minősítésűek: Cserépfalun: Battané Aulinger Erzsébeté, Mizserné Pósa Erzsébeté, Mizser Lajosé, Batta Józsefé; Bükkzsércen: Várady Sándoré; Sályban: Barsyné Kiss Erzsébeté, Barsy Lajosé; Valtán: Horváth Lajosé; Borsodgeszten: Becser Annáé, Zarándy Bertalané; Tiszatarjánban: Molnár Györgyé, Szabó Istváné; Nemesbikken: Dr. Gyenesné Kernács Ilonáé; Tiszaszederkényben: Keresztes Jenőé, Dobos Sándoré; Tiszapalkonyán: Soós Dezsőé; Tiszaszláron: Kuik Béláé; Mezőcsáton: Ács Sándoré, Gaál Ilonáé, Lovász Pálé; Mezőkeresztesen: Szabó G. Lászlóé, Nagyné Román Magdáé, Nagy Dezsőé; Ároktön: Molnár Gézáé; Egerlövön: Vargáné F. Kiss Erzsébeté, Kiss Balázsé, Varga Gyuláé; Diósgyőrben: Benkő Györgyé, Palcsó Sándoré, Nádházy Judité, Watah Edité, Tóth Kláráé; Hejőcsabán: Tokaji Nagy Kálmáné; Miskolcon: Barna Aladáé, Molnár Béláé, Andrásyné Tarpai Zsuzsánnáé, Barcsa Kláráé, Erdős Károlyé, Nagy Jánosé, Porcs Kláráé, Szabóné Czukrász Margité, Szűcs Lorándé; Kisgyőrben: Sarkadi Nagy Lajosé, Csorba Jánosé, Győr Istváné; Hejőbáán: Zádory Bertalané; Hejőpapin: Várhegyi Lajosé; Igriciben: Száraz Sándoré, Thomán Józsefé; Külsőbőcsön: Anderkó Sándoré; Alsózsoltcán: Szabó Andrásé; Kistokajban: Vitályos Jánosé, Pósa Joláné; Nyékládházán: Balog Jánosé, Berecz Pálé; Tizsanánán: Trencsényi Pálé; Poroszlón: Piacsek Saroltáé, Jakab Imrée.

Jeles minősítésűek: Cserépfalun: Kállai Gyuláé; Noszvajon: Szabóné Tar Vilniáé, Horváth Lászlóé; Tiszakeszín: Kenyeres Zsófiáé, Varga Jánosé, Székely Attiláé; Nemesbikken: Ragályi Dezsőé; Tiszapalkonyán: Csizyné Szabó Emiliáé; Mezőcsáton: Nagy Károlyé, Kiss Alberté, Szakáts Matildé; Mezőkeresztesen: Kaszonyi Ilonáé; Mezőnagymihályon: Ilamvai Jánosé; Gelejen: Fekésházi Lajosé; Tiszadorogmán: Örvendiné Thomán Eszteré, Örvendi Istváné; Szírmán: Galambos Béláé; Miskolcon: Azary Zoltáné; Emődön: Szalay Lászlóé; Bükkaranyoson: Bónis Imrée; Hejőszalontán: Járdánházy Józsefé; Hejőpapin: Néma Iréné, Azary Béláé; Igriciben: Lánghyné Szekeres Ilonáé; Ónodon: Vattay Máriaé; Belsőbőcsön: Gaál Gyuláé; Alsózsoltcán: Skultéthy Edéé; Nyitay Kataliné; Mályiban: Tóth Ferencé; Nyékládházán: Királyné Hörömpő Joláné; Tizsanánán: Jánó Idáé; Átányban: Csik Mihályé, Veres Jenőé; Hevesen: Gyanó Józsefé; Poroszlón: Vattai Idáé.

Jó minősítésűek: Felsőábrányban: Tankó Istváné; Tiszakesziben: Kontra Sándoré; Mezőcsáton: Tóth Iréné, Skultéthy Lászlóé; Mezőkeresztesen: Orosz Béláé; Mezőnagymihályon: Jakcsi Lajosé; Gelejen: Nagy Zoltáné; Ároktön: Mihalik Istváné; Tiszapalkon: Kocsis Béláé, Marosi Ferencé; Szírmán: Németh Béláé; Ónodon:

Tóth Miklóse; Belsőbőcsön: Kiss Gyuláé; Külsőbőcsön: Zarka Gyuláé; Ujlőrincfalván: Molnár Józsefé; Átányon: Thurzó Sándoré, Mészáros Istváné; Makláron: Molnár Gézáé; Poroszlón: Arany Gézáé.

Elégséges minősítéstiek: Bükkszércen: Czégény Péteré; Tiboldarócon: Farkas Sándoré; Sajókeresztúron: Szekeres Lászlóé; Emődön: Papp Barnaé; Bükkaranyoson: Tóth Béláé; Harsányban: Soós Ferencé, Kalóz Istváné; Tiszanánán: Szabó Ferencé; Poroszlón: Csutak Károlyé.

Vasárnapi iskola — kevés kivétellel — mindenütt van, de aminőt a Lélek kívánna, még mindég csak elvétve akad. Iskolával kapcsolatban van 23 ifjúsági és 19 leányegyesület. Működésükről — miként a multban — az idén sem tudok tájékoztatást nyújtani.

A tanítói helyi módszeres értekezleteket — ellentétben a multtal — már a legtöbb törvény kívánta helyen megtartják. A hiány még az, hogy az értekezletről nincs mindenütt felvéve jegyzőkönyv. A humor kedvéért felemlitem, hogy van olyan hely is, ahol azért nem vesznek fel jegyzőkönyvet, mert a tanítók nem tudnak megegyezni egymás közt, hogy ki is vezesse a jegyzőkönyvet. A szép, dallamos éneklés, áhítatos imádkozás még kívánalom és sürgetés tárgya.

A tananyagbeosztás beadása kezd rendszeresebbé válni. Ám a büntető szankció alkalmazásától még nem térhetek el.

Iskoláink — igen kevés kivétellel — nagyon szegényes felszerelésűiek. Helytállónak találok az egyik körlátogatóság jelentését: „Vitessék komolyan keresztül, hogy a két és több tanítós iskolában egy, igazgatói megbízást nyerjen. (L. Prag. 256. §.) E nélkül, a hiányokért, ami az iskolavezetést illeti, senki felelőssé nem tehető, az iskola fejlesztését senki nem ambicionálja, miután az egyenlőségből a legtöbbször a semmittevés fakad.“ Valóban így van. Különbem nem történhetne meg, hogy a törvényes rendelkezések 90%-ban nem hajtának végre. Konventi, egyh. ker., egyh. m.-i határozatok sokak számára legjobb esetben az előadók munkájának az értékelésével bir csupán. Téves elkönyvelés! Nyitott szemmel kell járnunk. Megismétlem fájdalmas panaszunkat: vigyázat, a lemaradás veszélye fenyeget!!! Törvénytisztelet, fegyelem nélkül nincs rend, nincs fejlődés és nincs eredmény! Ne várjuk a segítséget mindig csak mástól, hanem kérdezzük meg magunkat is: megtettünk-e mindent iskoláink fejlesztéséért? „Telik az egyháznak.“ „Adjon az egyház.“ jelszóval élőknek hadd állítsam példaképen Zádory Bertalan, Thomán József, Molnár György, Kuik Károly, Dobos Sándor, Anderkó Sándor, Balog János, Berecz Pál, Benkő György, Molnár Géza (Ároktó) és Gyanó József tanítókat, akik a szemléltető képek készítésével megmutatták, hogy nem feltétlenül szükséges mindenben az egyházra támaszkodni, de csekély befektetéssel és hivatás szeretettel az iskola felszerelésén mennyit segíthet egy-egy tanító. Bükkszércen pl. 200 P-vel segélykönyvtárt létesítettek.

Iskolai és tanítói könyvtár állapotáról, leltár szerinti átvizsgálá-

lásról csak gyér jelentést kaptam. Külön iskolai költségvetésről sehonnan sem adtak számot. (L. Egyh. ker. 33—1936.)

A beíratási díjak — igen kevés kivétellel — nem a 281—1936. sz. konventi határozat értelmében kezeltettek. Ebben találok az iskolai felszerelések hiányosságának legfőbb okát. Az új tankönyvek szelleméről még korainak tartom nyilatkozni; ám az áráról már is meggyőződhetünk, hogy mult évi aggodalmunk nem volt alaptalan.

Iskolaépületeink közül a hejőszalontai, az emődi és a kistokaji van a legrosszabb állapotban. Átányban a nyáron indult meg az iskola építése, előhaladásáról értesítést nem kaptam. Tiszavalkon, Tiszapalkonyán, Nemesbikken a padok rosszak és pedagógiai szempontból célszerűtlenek.

Örömmel jelentem, hogy Noszvajon az egyházi és közigazgatási hatóságok által oly régen sürgetett iskolaépítés ügye befejezést nyert. Szeptember hó 4-én avatták fel a 3 tantermes új iskolát. Egy kísérítő tanerőt is alkalmaztak, miáltal megszűnt az egyetlen 100-on felüli létszámú osztott iskolánk. E helyről is szívből kívánom, hogy a lelki munkások, akik hosszú évek súlyosan gátló körülményei között is oly szép eredményt tudtak felmutatni; az elmúlt iskolai évben pedig egy bérelt földes házban nyomorogtak, amelyben még rendes ülőhelyök sem volt a gyermekeknek: hősies munkájuk jutalmául nyerjék el az egyházmegyei közgyűlés elismerését, új otthonukban pedig lelkesítő és megalégedett, boldog munkaterületeket.

Dicsérettel említem meg Skultéthi Ede leventeoktatói működését. Egyesülete első a vármegyében s e tevékenysége egyházmegyénk részéről is elismerésre méltó. Anderkó Sándor az egységes és nemes gyümölcsstermelésre való irányítás által végez hasznos munkát. Tóth Ferenc praeorans működését, akire nemcsak az iskola, hanem az egész egyházi élet gondja nehezedik. Iskolai munkája mellett vasárnapi iskolát vezet, leventéket oktat, K. I. E. munkát végez, tűzoltó parancsnok és Polgári Lövész oktató s mindezt missziói lélekkel végzi és megalégedésre. Andornakon a lelkipásztor kifogástalan vallástanítást végzett. Egerben is elismerésre méltó a vallástanítás. Külön ki kell emelnem és megdicsérnem Horváth Margit állami tanítónő vallástanítási eredményét Egercsehiben. A látogatóság jelentése szerint: lelkiismeretes munkáról, egyház iránti hűségről és komoly, vallásos szellemről tett bizonyosságot. Mint ritka példát hozom fel és dicsérem meg a mezőnagymihályi két tanító szórványban teljesített ingyenes vallástanítását. Nemes és szép utmutatásukért áldja meg őket gazdagon a jóságos Isten!

A tanítói változásokkal kapcsolatban megemlítem, hogy Sajóhereszturon Fövenyessy János helyére Tóth László, Hejőpapiba Nagy Zoltán választatott meg. Istenhozottal köszöntjük új munkatársainkat és működésük elé reménységgel nézünk. Tiszánán Szabó Ferenc a harctéren szerzett betegsége miatt, 15 esztendei szolgálat után, nyugalomba vonult. Molnár György pedig Debrecenbe választatván meg, a hála és köszönet érzéseivel bucsuzik egyházmegyénktől. Áldás és békesség kívánásával bocsátjuk el a körünkől távozókat. Szelid, csendes megnyugvást kívánunk a pihenésre vágyónak és

Isten áldó kegyelmét az új munkahelyen tovább szolgálónak, akiknek elhívásában egyházmegyénket is kiténtetés érte.

Örömmel jelentem, hogy Keresztes Jenő tiszaszederkényi tanítót 30 éves hűséges munkássága jutalmául a főtiszt. Püspök Úr igazgatói címmel tüntette ki.

Végül tisztelettel kérem a n. e. m. Közgyűlést, hogy Jakab Imre poroszlói és Tokaji Nagy Kálmán hejőcsabai tanítóknak 30, illetve 29 évi fáradhatatlan és lelkiismeretes tanítói, valamint sokoldalú belmissziói munkásságukért elismerését nyilvánítsa és őket a főtiszt. Püspök Úrnak — érdemeik elismeréséül — igazgatói címmel való kiténtetésre ajánlani szíveskedjék.

Jelentésem bezárása előtt még a járásköri gyűlésekről kell megemlékezni. Annál inkább, mert mindháromnak magam is résztvevője lehettem. Köszönöm az Elnök Úrnak komoly, lelki munkáját, amellyel az egyes köröket vezetik. Jól esett megtapasztalni, hogy a beteges tünetté váló anyagi kérdések felsorakoztatása helyébe, mindjobban az egyház és iskola spirituális, szociális és karitatív tárgykörei kerültek. Nagy öröme szolgált a Mezőkeresztesen tartott gyűlés tagjainak Nagy Sándor gejeji és Nagy József poroszlói lelkészek közreműködése, amely által tanítóságunk egy régebbi vágyát látta beteljesülni. Adja Isten, hogy legyen diadala az együttes menetelnek. Az előadások közül nem hallgathatom el a Nád-házy Juditét. Valósággal élmény volt számomra. „A református tanítónő és egyháza” címmel, igazán az Istennel közösségben élő lélek vezetése volt ez az előadás. A boldog munkavállalás és szolgálat szívárvány színeiben mutatta be mindazt a munkamezőt, amelyek művelésére hívta el Isten az Ő szolgáló leányait: a bibliás, hitvallásos életet élő református tanítónőket. E helyről is elismeréssel adózom az előadónak és kívánom, hogy egyházmegyénkben minél többen jussanak el az előadó által felismert és megmutatott szolgálatban a krisztusi életeszmény boldog birtoklására.

Amikor tiszteletteljes jelentésem elfogadását kérem, ennek alapján az alábbi javaslatokat bátorítom előterjeszteni és elfogadásra ajánlani:

1. Méltóztassék utasítani az iskolaszékeket a tanügyi határozatok fejelelősség melletti betartására.

2. Utasítsassék Hejőszalonta, Emőd és Kistokaj, hogy iskolaépületeik építésére tegyék meg a szükséges lépéseket az egyházmegye támogatásával.

3. Méltóztassék halasztást nem tűrő szigorúsággal utasítani az elégséges osztályzatu tanítókat, de különösen Soós Ferenc harsányi, Csutak Károly poroszlói, Czégény Péter bükkzsérci és Farkas Sándor tibolddaróci tanítókat kötelességeik lelkiismeretes teljesítésére és mulasztásaik súlyos következményére.

4. Méltóztassék az egyházmegyének elismerését és köszönetét nyilvánítani Egercsehiben Horváth Margit áll. tanítónőnek egyházunk iránti szeretetből, nagy buzgósággal végzett vallásoktatásáért.

5. Nyilvánítsa elismerését az e. m. közgyűlés Skultéthy Ede alsózsolcai; Tóth Ferenc mályii; Anderkó Sándor böcsi és Jakcsi

Lajos, Hamvai János tanítóknak iskolán kívüli szép tevékenységükért.

Magamat és jelentésemet a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés jóindulatába ajánlva, vagyok

Tiszatarján, 1938. évi október hó 12-én.

Kiváló tisztelettel:

alázatos szolgálja:

Molnár Béla,

e. m. tanügyi bizottsági elnök."

Tanügyi bizottsági elnök jelentésével kapcsolatban olvastuk a tanügyi bizottság következő jegyzőkönyvét:

„Jegyzőkönyv.

Felvételett Miskolcon, 1938 október hó 17-én az Alsóborsodi Református Egyházmegye Tanügyi Bizottságának ülésén.

Jelen vannak: Molnár Béla tanügyi bizottsági elnök elnöklete alatt Román Ernő egyhm. tanácsbíró, Kiss Elek, Kőrössy József, Arday László, Kovács József, Benke József iskolalátogató lelkészek; Nagy János, vitéz Litkey György, Barsy Lajos, Mízsér Lajos, Jakab Imre, Balog János, Barna Aladár, Erdős Károly, Nagy Dezső, Váradi Sándor, Lovász Pál és Várhegyi Lajos iskolalátogató tanítók, utóbbi, mint a bizottság jegyzője.

1. Molnár Béla tb. elnök bibliaolvasása vezette be az ülést (Máté 5:15–18.), mely után lélekből eredő imát küldött Istenhez. Imája után meleg testvéri szavakkal köszöntötte a bizottság megjelent tagjait s az ülést megnyitotta.

2. Az ülés megnyitása után gondolatokban gazdag s a felelőség és megbízatás súlyát magában rejtő jelentését olvasta fel.

Jelentéséért a bizottság hálás köszönetét fejezte ki s további munkájára s iskolaügyünkre Isten áldását kérve, azt teljes egészében elfogadta s a nt. egyházmegyei közgyűlés elé leendő terjesztését határozta.

3. Molnár Béla bizottsági elnök a jelentés kapcsán a következő határozati javaslatokat terjesztette a bizottság elé, kérve annak elfogadását és a nt. egyházmegyei közgyűlés elé leendő terjesztését, azoknak határozatokká való emelése céljából.

a) A statisztikai adatok helyességéről győződjék meg a látogatóság.

b) Sajnálatos tapasztalat eredményeként állapítja meg az elnök, hogy a látogatások során a látogatóság figyelme nem terjed ki eléggé a statisztikai adatok felvétele mellett az iskola belső életére.

c) Az egyes iskolák tantestületei tegyék közös megállapodás tárgyává az írás irányát az egyöntetű írásforma kialakítása végett.

d) A tanügyi bizottság felkéri a nt. egyházmegyei közgyűlést,

hogy Jakab Imre poroszlói és Tokaji Nagy Kálmán hejőcsabai tanítókat hűséges tanítói, valamint sokoldalú belmissziói munkásságuk elismeréséül a főtiszteletű Püspök Urnak igazgatói címmel való ki-tüntetésre ajánlani szíveskedjék.

e) A 170—1938. sz. konventi határozat alapján a szülői értekezleteknek évenként legalább kétszeri megtartását, valamint a növendékek otthoni rendszeres meglátogatását célzó határozatát érvényre emelni szíveskedjék:

f) 186—1938. sz. konventi határozat alapján méltóztassék az iskolaszékeket a Pragmatika 30—47. §-ai betartására kötelezni, fegyelmi felelősség terhe alatt. Egyben az egyöntetű eljárás biztosítása érdekében felhívni az egyházakat, hogy a beiratási díjakról a kir. tanfelügyelőséghez beterjesztendő kimutatásokkal azonos kimutatásokat terjesszenek föl évről-évre az egyházi iskolai hatóságokhoz is.

g) Hívja fel a nt. egyházmegyei közgyűlés azokat az iskolaszékeket, melyek a Néptanítók Lapja előfizetési díjával hátrálékban vannak, hogy azokat a kellemetlenségek elkerülése végett mielőbb egyenlitsék ki.

h) Rendelje el továbbá a nt. egyházmegyei közgyűlés, hogy az elégséges eredményt mutató tanítókat a tanügyi bizottsági elnök látogassa meg az illető tanító terhére és látogatásáról legyen jelentést a közgyűlésnek.

i) Nyilvánítsa köszönetét a nt. egyházmegyei közgyűlés a bükkzsérci egyháznak azért a gondosságáért, hogy iskolája tanulóit 200 P értékű tankönyvvel látta el s ezzel megteremtette az iskola segélykönyvtárát.

j) Bizottság felkéri a nt. egyházmegyei közgyűlést, hogy bölcs belátása szerint foglaljon állást az évvégi tornaünnepélyekkel kapcsolatban, hogy mindaddig, míg az eddig tüntetőleg távolmaradó rk. egyház iskolái azokon részt nem vesznek, addig a mi iskoláink se kényszeríttessenek az azokon való részvételre.

k) Ellenőrzés szempontjából rendelje el a nt. egyházmegyei közgyűlés a következő iskolai évtől, hogy az összevont osztályok anyagai A) és B) év szerint úgy taníttassanak, hogy az A) év anyaga páratlan, a B) év anyaga pedig páros számmal kezdődő iskolai évre essék.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszönve a bizottság tagjainak fáradozását, az ülést bezárja.

Kmf.

Várhegyi Lajos s. k.,
tanügyi bizottsági jegyző.

Molnár Béla s. k.,
tanügyi bizottsági elnök.

Közgyűlésünk meghallgatván a tanügyi bizottsági elnök jelentését és a tanügyi bizottság jegyzőkönyvét, köszönetet mond az áttekintést nyújtó jelentésért.

Horváth József tiszakeszii lelképásztor a jelentésben említett nagyarányú iskolai mulasztást azzal igazolja, hogy a tanyai lakásokból, a távolság miatt, egyes időszakokban az iskolások nehezen tudják

megközelíteni az iskolákat. Kérészy István azt javasolja, hogy az iskolalátogatók által nagyon gyengének minősített tanítókat ne a tanító költségére látogassa meg a tanügyi bizottsági elnök, hanem az illető egyházközség pénztára terhére.

Több rendbéli hozzászólás után,

közgyűlésünk a tanügyi bizottság következő határozati javaslatait határozati erőre emeli.

1. A statisztikai adatok helyességéről győződjék meg a látogatóság és az iskola belső életét tegye alapos vizsgálat tárgyává.

2. Az iskolák tantestületei tegyék közös megállapodás tárgyává az írás irányát az egyöntetű írásforma kialakítása végett.

3. Jakab Imre poroszlói és tokaji Nagy Kálmán hejőcsabai tanítókat, igazgatói címmel való kitüntetésre terjeszti fel Püspök urhoz.

4. A 170/1938. sz. konventi határozat alapján elrendeli az évenkénti legalább kétszeri szülői értekezlet megtartását és a tanulók otthoni rendszeres látogatását. — Elrendeli továbbá a Szolgálati Pragmatika 30–47. §-ának pontos betartását fegyelmi felelősség mellett s hogy a beíratási díjairól a tanfelügyelőséghez terjesztendő kimutatókkal azonos kimutatást kell felterjeszteni az egyházi iskolai hatóságokhoz is.

5. A Néptanítók Lapja előfizetési díját a hátralékos iskolalaszékek egyenlítsék ki.

6. A nagyon gyengére minősített tanítók iskoláit a tanügyi bizottsági elnök az illető egyházközség terhére meglátogathatja. A látogatásról egyházmegyei közgyűlésnek jelentést kell tennie.

7. Igazgatói megbízást csak három vagy több tanerős iskolánál lehet adni.

8. Megköszöni mindazoknak a tanítóknak szolgálatát, akiknek munkája következtében a jelentés örvendetes eseményekről számol be. Elismerését nyilvánítja a bükkzsérci iskolaszéknek a segélykönyvtár létesítéséért.

9. Határozati erőre emeli az összevont osztályok tananyagbeosztására vonatkozó javaslatot.

10. Tudomásul veszi a tornaünnepélyekkel kapcsolatos tanügyi bizottsági jelentést. (N. J.)

12. Zsóry György világi jegyző, mint szolgálatot teljesítő katona, megérkezvén

az esküt letette. Esperesünk köszöntötte s munkálkodására áldást kért. (N. B.)

13. Benke József misszió előadó előterjeszti az egyházmegyei

missziói bizottság által elfogadott és letárgyalt alábbi évi jelentést és határozati javaslatokat:

„Nagyfiszteletű Egyházmegyei közgyűlés! Nem tudom mikor és ki találta fel ezt a szót, hogy „belmisszió“, de akárhogy is, ennek a szónak a közhasználatba vétele szomorú kritikája egyházunk jelenlegi állapotának, mert hiszen az evangyéliumi értelemben vett anyaszentegyházban nem lehet misszió befelé, hanem kell lenni misszióknak kifelé, befelé pedig lelkigondozásra, pásztoralásra van szükség. A misszió fogalma annyit jelent, mint lelkeknek Krisztushoz való vezetését, egyszóval térítést. Viszont az evangyéliumi értelemben vett anyaszentegyháznak csak Krisztust megismert és elfogadott tagjai lehetnek, egyszóval megtért lelkek, misszionált életek. A misszió tehát csak egyféle lehet, külmisszió, akár az afrikai vadnépek, akár a névlegesen egyházakhoz tartozó kulturált pogányok között végeztetik is az.

Sajnos Krisztus anyaszentegyháza annyira összevegyült ismét a világgal, hogy nem tudunk különbséget tenni a kint és bent levők között, mert ennek nem anyakönyvi bejegyzés, sem a sakramentumi jellegét vesztett jelenleg gyakorlatban levő u. n. keresztség nem lehet ismérve. Vannak névlegesen bentlevők, de szív szerint kívül levők, Krisztustól idegenek és fordítva. Ezért bizony szükség van a misszióra befelé, szükség van „belmisszióra“.

Nézzük csak ebből a szempontból egyházunk jelenlegi helyzetét, lelki keresztszétét. Ha vannak is nagy különbségek a tradíció által tartott inkább kislelkesi homogén és tradíciót nélkülöző nagyobb gyülekezetek között, — általánosságban az a helyzet, hogy ref. népünk egyrésze, talán már nagyobb része elidegenedett egyházától, ha még nem is ellenséges, de már közömbös minden életnyilvánulásával szemben. A rendszeres templomlátogatók száma alig egyharmada a gyülekezetnek, viszont egyharmada már teljesen elidegenült attól, már nemcsak pénzét, egyházi adóját, de szívét is elvonta egyházától, egyenesen ellenséges indulattal van egyházzal, vallással, pappal szemben, — viszont nagyon kevés azoknak a számuk, még az u. n. jó református, templomba járó hívek között is, akik komolyan veszik a tíz parancsolatot s legalább ott volnának, ahol a Jézushoz menő gazdag ifju, aki bár többre becsüli és jobban ragaszkodott vagyonához, mint az örök élethez, de legalább elmondhatja az Urnak a tíz parancsolatban adott törvényéről, „mindezeket megtartottam ifjuságomtól fogva“ sajnos az egyház népe nem tartja meg. Nemcsak emberi gyengeségből, de egyáltalában nem bír ránézve tekintéllyel és kötelező erővel. Gondoljunk csak a vasárnapi munkaszünetre falvainkban! Az Istenben hisz ugyan, talán mert nem meri tagadni, de csak szájjal közelget hozzá, szíve távol van tőle. Feltámadás, örökélet, megváltás, Jézus Krisztus, nem komoly dolgok előtte. U. n. hite, — értve alatta felekezeti hovatartozását — őseitől örökölt tiszteletre méltó örökség, de nem a lélek belső meggyőződése, nem élelformáló erő. Ez nem sötétben látás, nem is tulzás, ez általánosságban így van, ez tagadhatatlan valóság, már pedig nem szükség nekünk és nem is szabad szépíteni a dolgokat, de becsületes őszinte-

séggel lemondva a szégyen takargatásáról meg kell látni és fel kell tárni a valóságot, mert ha homokba dugott fejvel struccpolitikát folytatunk, nemcsak önmagunkat csaljuk és ámitjuk, de egyházunk pusztulását okozzuk.

A valóság meglátása, a bajok felismerése viszont meghatározza missziói munkánk célját és irányát.

Mert hogy azt a nagyszerű keretet, amit a hivatalos irányítás adott, olyan nagy lendület után 10 év multán sem tudtuk megtölteni lélekkel s hogy a legtöbb helyen megállt a munka „a nép közönye miatt” — úgy gondolom, annak az a legtöbb oka, hogy nem ismerjük fel munkánk igazi célját, nem tudtuk, vagy inkább nem jól tudtuk, hogy voltaképpen miért is „belmissziózunk”. A keret kitöltését tekintettük célnak. S majd az eszközt tévesztettük össze a céllal. Azt gondoltuk, hogy az igazi eredmény a templom megkedveltetése, jobb statisztika az urvacsoránál s az egyházi adók beszédésénél. Szóval Isten által egyházasabbá tenni a népet. S ez nem következett be. Nem csodálkozhatunk rajta. A leginkább látszatvallásosságot fenntartó tradíciónak megvan ugyan a konzerváló ereje, elviszi a templomba egy életen át az embereket, még ha csak aludni mennek is oda, vagy egy életen át zárva marad is a lelke az ige előtt, de ahol meggyengült a tradíció, erejét veszítette a megszokás s nincs élő ige, nincs határozott evangélium a templomban, nem látják meg a gyülekezetben a Jézus Krisztust: ott bizony minden belmissziózás dacára üresek és érzéketlenek maradnak a szívek. — És mivel a templomon kívüli munkákhoz, vallásos esték, biblia-órákhoz stb. nem köti népünket évszázados tradíció, igen hamar közönyössé válik vele szemben, — még ha kezdetben az újdonság ingerével bírt is ránézve s tetszett neki. És ha őszintén be merjük vallani az igazságot, a legtöbb gyülekezet lekipásztora elmondhatja, hogy minden belmissziózás dacára ott van a gyülekezete, ahol 10—20 évvel ezelőtt volt, ha ugyan a romboló korszellem rosszabbá nem tette azt.

A hibát pedig ott követtük el, hogy az egyházat akartuk megmenteni a lelkek számára, holott a lelkeket evangélizálni, Krisztushoz vezetni s ezáltal az evangéliumi alapról lecsuszott egyház is magától újraéled. Azt már a mult évben megállapítottuk, hogy sem az egyházat, sem a gyülekezetet nem lehet evangélizálni, csupán az embert, éppen azért egyéni, személyes munkára van szükség. Hogy ezt a rosszhangzású kifejezést mondjam, nekünk halásznunk kell. Embereket halászní. Ehez pedig kitartó munka, nagy türelem, mindenek felett pedig sok tusakodó imádság kell. Az imádság nélküli missziói munka olyan, mint az eső nélküli vetés. Nem hoz aratást. Ezért van az, hogy vetünk, vetünk, de az aratásra nem gondolunk. Nem az aratás reményiségével vetünk. Ezt mutatja, hogy nincsennek munkatársak. Az egy tanítón kívül, aki bizony sokszor többet végez, mint a lelkész, mert ő végzi a vasárnapi iskolát, vezeti az ifjusági együletet, szolgál vallásos estén, rendezí a műkedvelő előadásokat, stb. Szóval szállítja a statisztika anyagát. — Hát miért nincsennek munkatársaink? Miért nincsenek vasárnapi iskolai tanítók, házi

áhitatok vezetői, iratterjesztők, miért nincs egy akcióképes missziói gárda minden gyülekezetben? Talán azokból a kis falusi parasztyülekezetekből nem telnének ki ilyenek? Hát a missziómunka végzéséhez középiskolai végzettség, intelligencia kell? Avagy Jézus apostolai végeztek középiskolát? vagy a szektárius gyülekezetek tagjai, akik mind egy-egy misszionáriusok, mind tanult emberek, intelligens nők? Igen, Istentől tanítottak és lélektől áthatottak. — Református egyházunkban nem lehetnének ilyenek? Sőt a misszionált lelkeknek ilyeneknek kellene lenni és evangyéliumi értelemben, csak ilyen tagjai lehetnek a Krisztus egyházának.

Nem elég csak folyton vetni és sohasem aratni, nem elég csak buzdítani a gyülekezetet, hanem éberem kell figyelni, hogyha valóban felbuzdul egy-egy lélek, feleletet is tudjunk adni arra a kérdésre, hogy mit cselekedjen hát? Mert a misszionált lélek cselekedni akar, tenni valamit. És mi sokszor ott állunk, hogy nem tudunk munkát adni neki, talán azért, mert magunk sem tudjuk hol elkezdeni.

A felbuzdult, az evangyélium által megérintett lelkeket feltétlenül bízunk meg valamilyen szolgálattal. Kiténő alkalom erre a vas. iskola, talán méginkább az íratmisszió. Ha mást nem, bízunk meg gyülekezeti lap széthordásával. A keresztyén szolgálat fontos eszköze a lélek növekedésének.

Legyen tehát lelki munkánknak célja lelkek megnyerése. Ne elégedjünk meg azzal, hogy átbeszéltünk egy bibliórát, szépen megmagyaráztunk egy nehéz bibliai részt, letudtunk egy vallásos estét, tartottunk egy szép házi istentiszteletet, hanem figyeljük, hol mozdul egy lélek, ha ezt észre vesszük, akkor azt különös gonddal igyekezzünk tovább nevelni, munkatárssá, misszionárussá. Nem ér az semmit, ha a belmisszió összes kereteit kitöltjük is szolgálattalunkkal, lelkeket pedig nem nyerünk meg Krisztusnak.

Mindezeknek azonban legelső feltétele, hogy mi magunk is misszionált lelkek legyünk. Ismerjük és szeressük Jézust, legyen közösségünk — vele a misszió Urával, időzzünk sokat az Ő lábai előtt, forgassuk a bibliát, ne csak textuskeresés céljából, hanem a magunk lelkének táplálására is. Hiszen tapasztalhattuk, hogy igaz az Ő mondanása: Nálam nélkül semmit se cselekedhettek.

Ezekben látom az eredményes lelki munka irányát. Ha pedig az irány helyes, a módszert megmutatja a lélek, kinek-kinek a legalkalmasabbat.

Egyházközsegeink mult évi munkáit illetőleg, megállapítható, hogy a lélek mindinkább szorongatja a hivatalos munkásokat is. Érezzük, hogy nekünk tenni kell valamit, dolgozni kell. A jelentések szerint folyik is a munka többé, kevésbé minden gyülekezetben. Nem tartom szükségesnek sorra venni az egyes munkaágakat, ismétlés volna ez, csupán néhány általánosabb jelenségre mutatok rá. Elsősorban, hogy a kérdőívek kitöltésénél még mindig sok kívánni való van, realitás és őszinteséget illetőleg is. Sok a felületességből származó következtetlenség. Még mindig előfordul pl., hogy vasárnapi iskolában a lelkész és tanító tanít s ugyanakkor az előkészítést a tanító végzi. Tehát ő készíti elő a lelkészt is. Tulságosan általános feleleteket

kapunk egyes kérdésekre, pl. mit tárgyaltak a bibliaórán? felelet: Isten és Jézusról, vagy a bibliát. Sok valószínűtlenség érzik a statisztikai számadatoknál, különösen a templomlátogatókat illetőleg.

Legintenzívebb munka folyik: Miskolcon, Diósgyőrvasgyárban, Hejőcsabán, Noszvajon, Szirmán és Hejőpapiban.

Az ifjúsági munkák előbbvitelére sokat tettek az év tavaszán rendezett körzeti ifjúsági konferenciák, amikor is hat központi helyen 32 gyülekezetet ifjúságának részvételével tartattak konferenciák. Hisszük, hogy sok indíttatást nyertek vezetők és vezetettek egyaránt. Az ifjúsági munkát leginkább tanítók végzik. Külön ki kell emelni itt a kistokaji ifjúsági munkát, ahol Pósa Jolán tanítónő vezet komoly felelősséggel és hozzáértéssel, férfiakat is megszégyenítő eréllyel fegyelmezi és tartja össze mindkét nemű ifjúságot. — Külön dicséretre érdemes.

A bibliaórák számbelileg szaporodnak, hisszük, hogy lelkileg is mélyülnek.

Az íratmisszió nagyon kezdetleges, majdnem hogy elhanyagolt. A betű fegyvereit jobban fel kellene használni. Missziói könyvtárak szervezését, egyházi lapok járatását elsőrendű feladatnak kellene tekinteni. Jó szolgálatot tehet a „Ier velünk“ c. evangélizáló röplap. A Keresztyn Család propagálása megérdemli a fáradságot és áldozatot. — A Ref. Híradónak önkéntes adományokból gyülekezeti lappá tétele, — ahol lélekkel csinálták — jól bevált.

Általános a panasz az énekeskönyvek drágasága miatt. Kevés van belőle. Híveink nem bírják megfizetni. Iskolás gyermekeink nem tudják beszerezni. Sajnos, a lehangosabb kérő szavunk évek óta pusztába kiáltó szó, visszhang nélkül maradt. Ugy látszik, az anyagi érdek előbbvaló a lelkiéknél.

A Belmisszió Utmutatót általánosságban használják. Nagy segítséget nyújt mindjobban bővülő tartalmával.

A szeretet munkák kevés kivétellel rendszertelenek, esetlegesek. Külső értékmérője az e célra fordított 18.467 P 67 fillér.

Az életjele a perselypénzek emelkedése. Mivel itt pontos adataink vannak, hadd lássuk itt az összehasonlító statisztikát. A lélekszámhoz viszonyítva a következő sorrend állapítható meg: (Csak a 10—10 legjobb és leggyengébb eredményt soroljuk fel.) Legtöbb a perselypénz: Egerben 49.7 f., Hejőcsabán 39.8 f., Ujlőrincfalván 38 f., Ládházán 28.3 f., Martintelepen 28 f., Diósgyőrben 25.8 f., Szirmán 24.7 f., Mezőnyéken 23.3 f., Makláron 21.2 f., Noszvajon 20.9 f. — Legkevesebb: Ónod 1.4 f., Tiszaszederkény 1.8 f., Tiszakeszi 1.8 f., Egerlövő 2 f., Tiszánána 2.3 f., Kisgyőr 2.3 f., Ároktő 2.6 f., Mezőnagymihály 2.7 f., Sajókeresztur 2.8 f., Mezőkeresztes 3.2 fillér. — Az egész egyházmegyében átlagosan 8.7 fillér. (Miskolcon 7.2 fillér.)

Ezekben próbáltam meg összefoglaló jelentést adni egyházmegyénk gyülekezeteinek lelki életéről. Nyilvánvaló, hogyha csak a magunk erejére, buzgóságára, munkakészségére számíthatnánk, nagyon reménytelen lenne egyházunk sorsa, de tudjuk, hogy a misszió ura, az Ur Jézus Krisztus s ha gyarló eszközök vagyunk is kezében, Ő így is tudja munkáitni egyházunk új reformációját, a

lelkek ébredését s hisszük, hogy a régi törzsből új hajtás sarjad s Isten Szent Lelke által új életre támad magyar református Sionunk.

Jelentésem tudomásulvételét kérve, mély tisztelettel vagyok a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

Hejőpápin, 1938 október 17-én

alázatos szolgája:

Benke József,

e. m. missziói előadó.

Missziói bizottság Benke József előadó jelentését megtárgyalván, azt a következő határozati javaslatával együtt az Egyházmegyei Közgyűlés elé terjeszti:

Az ifjúsági munkák fejlődése iránt jó reménységgel lévén, azt úgy a lelkipásztorok, mint az egyházközségek különös figyelmébe ajánlva, nehogy könnyen hajló ifjúságunk idegen szellemi áramlatok hatása alá kerüljön.

Pósa Jolán kistokaji tanítónőnek, mint az ifjúság lelkes munkásának, elismerését nyilvánítja.

Mint a hitébresztés kiváló alkalmait, kívánatosnak tartja és ajánlja minden gyülekezet számára evangélizációk tartását, erre meghívott jó bizonyossággal bíró evangélikázátorok szolgálatával.

Szükségesnek tartja lelkipásztorok számára egymás hite által való épülés végett is, elmélyedő csendes napok tartását.

Ajánlja a Keresztýén Család és Ref. Híradó minél szélesebb körű elterjesztését és a „Jer velünk“ evangélizáló iratok terjesztését.

A drága énekes könyvek ügyében tétessék újból felterjesztés a Konventhez azzal, hogy a meglevő szerződés alapján még az esetben se adjon engedélyt a megállapított kontingensen felüli kiadásra, ha valamelyik fajta zsolnárkönyv a szerződés lejártá előtt kifogyna s az egyházkerületek pedig mondjanak le a haszonrészeseidésükről.

Közgyűlés a belmissziói előadó jelentését megköszöni, a bizottság előterjesztett határozati javaslatait teljes egészében elfogadja s azokat határozati erőre emeli. (N. J.)

14. Tárgyaltuk a diósgyőri lelkészi nyugdíjpótló szabályrendeletéről szóló bizottsági jelentést.

Az 1938 június 8-án tartott egyházmegyei tanács által kiküldött bizottság október 10-én tartott ülésében tárgyalás alá vevén a diósgyőri egyházközség lelkészi nyugdíjpótló szabályrendeletének ügyét, azt a javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy e szabályrendelet jelen alakjában nem tartván elfogadhatónak, az tétessék vissza a diósgyőri presbitériumhoz azzal, hogy amikor a presbitérium az időt arra alkalmasnak fogja látni: egyházmegyei

közgyűlés szívesen és megértően fog fogadni tőle egy helyesebb pénzügyi elgondolással alátámasztott és kiterjedtebb szociális érzékű nyugdíjpótló szabályrendeletet.

Közgyűlés e bizottsági javaslatot teljes egészében elfogadja. (R. E.)

15. Bemutattatott egyházmegyénk lelkészértekezletének 1938 július 3-án Diósgyőrvasgyárban tartott gyűléséről felvett következő jegyzőkönyv:

„1. Isteni tiszteleti szolgálatot végzett Kőrösi József maklári lelkipásztor. Róm. VIII. 14—15. alapján hirdetve az igét.

2. Román Ernő elnöki megnyitójában rövid, áttekintő képet ad egyházunk jelenlegi helyzetéről. A lelki élet területén egyformán feltalálhatók a sivárság és lelki emelkedettség jelei. A vágyakozó lelki éhség szép bizonyossága volt a Tapolca-fürdőn tartott kerületi konferencia, melynek látogatottsága évről-évre növekszik s jelenleg is körülbelül 4000 résztvevője volt. Felszínen levő kérdéseink a kulturadó és a párbér egységes rendezésének a kérdése. Sajnos, az előbbivel szemben a minisztérium kitérő, illetve elodázó választ adott, nem tartván alkalmasnak az időt ennek a ránk nézve igen nagyjelentőségű kérdésnek a megoldására, a párbérendezést pedig az egyes gyülekezetek hatáskörébe utalta az egyet. Konvent, a vágyon aránylagos adózásról szóló törvény végrehajtása útján.

Megemlékezett továbbá az elnöki jelentés a lelkészi karban történt változásokról s az Ur által örök nyugalomra elszólított Szalóczy Pál, Bársony György és Andó Lajos nyug. lelkipásztorok elköltözéséről.

3. Elhunyt ny. lelkipásztor testvéreinkről szóló emlékezésbeszédet hallgatta meg az értekezők, amikor is Szalóczy Párról Pósa Péter, Andó Lajosról Sólyom Gyula, Bársony Györgyről Tóth Sándor emlékezett meg, elibéni vetítve az emlékezés tükörképe által az elköltözöttek életét, munkásságát. Értekezők kegyelettel áldozott a hűség szolgáltságok emlékének.

Negyedórai szünet után az értekezők a gyülekezeti teremben folytatódott.

4. A lelkészképzés reformja és az 5 éves theol. tanterv címen dr. Filep Gusztáv tartott alaposan átgondolt és kidolgozott értekezést, mely élénk és beható eszmecserét váltott ki s amely értekezés teljes egészében felterjesztetik az ORLE-hez.

5. Mit olvasott régen, mit olvas ma és mit olvasson a jövőben ref. népünk? címen Técsy Béla lelkipásztor olvasta fel előadását, melynek ügyes, gyakorlati meglátásait haszonnal hallgatta az értekezők. Ez előadás ugyancsak felterjesztetett az ORLE-hez.

6. A kifizölt pályamunkákra vonatkozólag Várady Pál és Takács Mihály tették meg, mint bírálók, jelentésüket. A gyakorlati, illetve történelmi pályakérdésre nem érkezett pályamunka. A másik pályakérdés volt: Egyházi beszéd irandó István király napjára. Három pályamunka adatott be. Alapos és részletekre is kiterjedő

bírálat után legjobbnak találtatott a III. sz. munka, mely a teljes díjra érdemesnek ítéltetett, míg az I. sz. munkát a bírálók dicséretre ajánlották. Értekezlet azonban elnök javaslatára úgy határozott, hogy meddőn maradt gyakorlati tétel díjának felével a dicséretre ajánlott I. sz. munka is jutalmaztassék meg. Jelígs levelek felbontatván, a teljes díjjal jutalmazott III. sz. munka szerzője, Román Ernő lelképásztor, a fél díjjal jutalmazott I. sz. munka szerzője pedig Nagy Sándor lelképásztor.

Jövő évi pályakérdéseikül a következő tétéleket tűzte ki az értekezlet: I. Bőjti egyházi beszéd. II. Az iratterjesztés, mint missziói munkaág. Beadási határidő: 1939 május 1.

Értekezlet énekléssel és Eröss Gyula hálaadó imádságával ért véget.

Kmf.

Román Ernő s. k.,
ért. elnök.

Benke József s. k.
ért. jegyző.

Közgyűlésünk a jegyzőkönyvet jóváhagyólag tudomásul veszi. Megboldogult, példátadó lelkésztestvéreink emlékezte előtt a kegyelet fáklyáját meggyújtja. A pályadíjnyertes lelkészeket atyafiságos szeretettel, nagy lelki örömmel üdvözlí.
(Gr. Dr. H. I.)

16. Tárgyaltuk egyházmegyei lelkészértekezlet f. hó 17-i határozatát, mely szerint a középszabolcsi egyházmegye közgyűlésének megkeresésére egyhangulag kimondja, hogy a nyíregyházai Leánykálvineum tanítóképzőjének fenntartását igen fontos egyházi és szociális érdeknek tartja, megszüntetése ellen erőteljesen állást foglal s hasonló állásfoglalásra kéri közgyűlésünket és az egyházkerületi közgyűlést.

Egyházmegyei közgyűlésünk a javaslatot teljes egészében magáévá teszi s kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy foglaljon erőteljesen állást a nyíregyházai Leánykálvineum fenntartása mellett.
(B. J.)

17. Miskolci egyházközségünk betérjeszti jóváhagyás végett Szalontai Nagy Lajos tardonai nyugalmazott református lelképásztor ajándékozó iratát. E szerint nevezett lelképásztor 10.000 aranypengőt fizet be f. é. július hóban a miskolci egyházközség pénztárába azzal a kikötéssel, hogy haláláig, félévenként 4 százalékos kamatot fizet néki az egyházközség. Temetésére az évi 400 pengő kamatot egyszerre kell kifizetni. Halála után is a 4 százalék kamatot a tőke összeghez kell csatolni mindaddig, amíg tornyos templom nem épül a miskolci felsővárosrészben, ennek az összegnek és egyéb adakozásoknak felhasználásával.

Közgyűlésünk Isten iránti hálával köszöni meg az ajándékozónak nagyszerű cselekedetét. Mennyi önfegyelmet,

lemondást és puritánizmust jelent ez a tény kisjövendelmű református lelkésznel. Kívánja, hogy az ajándékozót Isten jó békességben sokáig tartsa meg ezen a földön. Mivel a miskolci egyházközség az ajándékot elfogadta, az I. t.-c. 75. §. d) pontja alapján a miskolci presbitérium határozatát jóváhagyja és az egyházkerületi közgyűlés elé végső jóváhagyás céljából felterjeszti. (N. B.)

18. Tárgyaltuk Gomba Márton és felesége, mezőkeresztesi lakosok árvasegélyezési alapítványának ügyét. Nevezettek a f. évben 1.000 P-t fizettek be a mezőkeresztesi református egyházközség pénztárába, azzal a céllal, hogy ez az összeg egy évig kamatoztassék, azután buzát kell vásárolni a pénzen, a buzát pedig öt esztendőn át kölcsön kamatra kiadva felszaporítani. Öt év múlva ennek a kamataiból mezőkeresztesi árvákat kell gondozni, árvaházban. Presbitérium f. évi július 10-én tartott gyűlésén elfogadta az alapítványi s határozatában az is bennfoglaltatik, hogy alapítványi összegben föld ingatlan is vásárolható öt év múlva az árvák neveltetésére, amint ez az alapítólevélben is benne van.

Közgyűlésünk az alapítólevelet azzal hagyja jóvá, hogy „mezőkeresztesi ref. árvák gondoztassanak” helyett „segélyeztessenek” kifejezést kell használni, nehogy a kamatok esetleges elégtelensége folytán olyan teher háruljon az egyházközségre, amit a jókedvű adakozók maguk sem szándékoltak az egyház vállaira rakni. Az alapítólevelet ezzel a módosítással Egyházkerületi Közgyűlés elé kell terjeszteni. (Dr. Gr. H. I.)

19. Tárgyaltuk a felsőábrányi egyházközség párbér adókulcsát. A presbitérium f. évi február 16-án és február 26-án törvényesen határozatot hozott a lelképásztori és tanítói párbér újrendszerű kivetésére. Személyi és vagyonaránylagos adót állapított meg. A személyi adó páronként 42 kgr. buza. Ehhez az így befolyó buzamennyiséghez 10 métermázsa egységileg vállalt buzát Darvas Iván földbirtokos fizet. A párbérekhez még hiányzó buzamennyiséget vetik ki vagyonaránylagosan. Egy adópengőre 1 kgr. és 10 dkgr. buza esik. Eszerint a kulcs szerint a vagyontalan egyháztag az eddigi 88 kgr. buza helyett 42 kgr.-ot fizet. A lelképásztor is és a tanító is párbéreiből 11 % engedményt adtak.

Az egyházközség közgyűlése f. évi február 27-én a presbitérium határozatát névszerinti szavazással jóváhagyta azzal, hogy ez a párbérrendezés egyenlőre a folyó 1938 esztendőre szól.

Menyhárt Miklós és társai f. évi március 10-én az esperesi hivatalhoz benyújtott beadványukban ennek a határozatnak felülvizsgálását kérték, mely felülvizsgálásnál kiűnt, hogy főleg azt sérelmezik, hogy Darvas Iván nem állami adója alapján fizetné a 10 métermázsa buzát, mert 23 métermázsa 41 kgr. esnék reá, hanem egység alapján. Így a vagyonaránylagos teherviselés nem érvényesül.

Közgyűlésünk a megerősítés végett beterjesztett felső-ábrányi párbér adókulcsra vonatkozó határozatokat a VII. tc. 31. §. alapján a következőkben erősíti meg:

1. A vagyonaránylagosságra vonatkozó határozatot és a személyi adónak páronként 42 kgr. buzában való megállapítását, megerősíti.

2. Feloldja azonban a Darvas Iván földbirtokára vonatkozó megegyezést és erre vonatkozólag is a vagyonaránylagosság elve alapján felállított adókulcsot teszi kötelezővé.

3. Feloldja a lelkipásztor és tanító 11 %-os párbérajárandóság csökkentésére vonatkozó határozatot, az I. tc. 33. §. 2. bekezdésében foglalt tiltó rendelkezés alapján.

Utasítja az egyházközség presbitériumát, hogy az ilyen értelemben készült párbérjegyzéket, megerősítés végett az Esperesi Hivatalhoz terjessze be. (Dr. R. Z.)

20. A sályi ref. egyházközség lelkipásztora beterjeszti a presbitérium 1938 március 12-én, az egyházközség 1938 április 10-én Várady Pál egyházmegyei tanácsbíró, esperesi kiküldött elnöklete alatt tartott gyűlésének jegyzőkönyveit, melyek a sályi ref. egyházban eddig gyakorlatban volt régi párbérfizetési mód megváltoztatásáról szólnak. Ezek szerint úgy a presbitérium, mint az egyházközségi közgyűlés teljes egyhangúsággal — névszerinti szavazás alapján — kimondta a párbérfizetés régi módjának megváltoztatását s új, progresszív uton való kivetését. A kivetés részletes tervét a jegyzőkönyv foglalja magában. Kimondta továbbá a presbitérium és a közgyűlés, hogy a lelkipásztort, kántortanítót új díjlevél szerint fizeti, eszerint a mindenkori lelkész 60. a kántortanító 30 métermázsza tisztabuzát kap az egyház magtárából termény fixfizetés címén s ezek kifizetéséért az egyházközség felelőséget vállal. A harangozó 8 métermázsza buzát fog kapni.

Közgyűlésünk a sályi presbitérium és egyházközség új rendszerű párbérfizetésre vonatkozó törvényes határozatát, mivel az egyh. VII. t.-c. 2. §-ának 2. bekezdése alapján, az egyháztagok teherbíróképességére tekintettel hozatott, jóváhagyja. Utasítja azonban a presbitériumot, hogy a megváltoztatott párbérfizetésnek, a lelkipásztor, kántortanító részére kiszolgáltatandó termény fixfizetésnek megfelelően, új díjlevelet készítsen úgy, hogy a jelenleg érvényes díjlevél meg ne csonkíttassék. (N. J.)

21. Tárgyaltuk a tiszapalkonyai egyházközség egyházi adókulcs tárgyában hozott határozatait. Ez az egyházközség folyó évi március 30-án presbitéri gyűlésében azt határozta, hogy a vagyonaránylagos adókulcsot akkorra fogja megcsinálni, amikor a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felterjesztésére a Minisztérium intézkedni fog. Folyó évi május hó 1-én a közgyűlés, a vagyonaránylagosság elvét elfogadva, új párbér adókulcsot szavazott meg.

Ezt a két határozatot az Egyházmegyei Tanács f. évi június 8-án tárgyalta és az I. t.-c. 80. §-ra való hivatkozással feloldotta, mert a közgyűlés elé a presbitérium határozataihoz való hozzájárulás, vagy annak megtagadása tartozik. A VII. t.-c. 31. §-a alapján meggyőződven azonban arról, hogy a tiszapalkonyai érvényes adókulcs a vagyonaránylagosság elvének nem felel meg, felhívta a presbitériumot az adókulcs módosítására azzal, hogy ha nem tenné meg, úgy az eljárást az egyházmegye fogja véghezvinni. Presbitérium f. évi július 3-án foglalkozván az Egyházmegyei Tanács határozatával, újra az adókulcs módosítása ellen foglalt állást. A szeptember 11-én tartott egyházközségi közgyűlés pedig ismételten az adókulcs azonnali módosítása mellett hozott határozatot.

Egyházmegyei Közgyűlésünk az egyházközségi közgyűlés vagyonaránylagossági elv alapjának elfogadását igen helyesli, minthogy azonban a közgyűlési határozat nem jelöli meg azokat a módosításokat, hogy a vagyonaránylagosság elvé az állami egyenesadó, a föld-, vagy-, vagy az osztályba sorozás alapján kívánja-e gyakorolni, visszaadja az iratokat az egyházközségnek, hogy ebben a tekintetben is hozzon határozatot a presbitérium és eme határozat után terjessze föl az egyházmegyére adókulcsát, megerősítés végett. (Dr. Gr. H. I.)

22. A mezőkeresztesi egyházközség presbitériuma és közgyűlése f. évi szeptember 24, illetve október 9-én hozott lelkipásztori díjlevelet módosító határozatait tárgyaltuk.

Közgyűlésünk a módosított mindkét lelkipásztori állásra vonatkozó díjlevelet úgy hagyja jóvá, hogy a Mezőkeresztesen 1894. december 30-án kelt, most érvényes díjlevél I—II—III. pontjában foglalt természetbeni járandóságok a mindenkorí folyó árak értéke szerint fizetendők a lelkipásztoroknak. (Dr. gr. H. I.)

23. Dr. Hegyaljai Kiss Géza volt böcsi, most debreceni lelkipásztor az esperesi hivatalhoz f. évi szeptember 5-én beadott iratában azt kéri, hogy a parochia környékét körülvevő lugas faanyaga 200 pengőben értékeltesse föl és ezt böcsi utódja az ő számára térítse meg. A f. évi augusztus 14-i és szeptember 4-i böcsi presbitériumi gyűlések elismerik, hogy a lugas faanyaga megéri a 200 pengőt és hogy ez a beruházás „teljesen méltányos“.

Közgyűlésünk az 1936. évi egyházkerületi Szabályrendelet VII. 2. §. alapján dr. H. Kiss Géza kérésének érdemleges tárgyalását mellőzi. Mert a hivatkozott Szabályrendelet szerint a lelkész javadalmához tartozó ingatlanokon bármínemű olyan változás, amely a leltári állapotot megváltoztatná, csupán a presbitérium és az esperes jóvá-

hagyása esetén hajtható végre. A presbitérium jóváhagyása is csak utólag történt meg. Így nevezett lelkipásztor utódjával szemben is csak magánuton, békés megállapodással intézheti el ezt az ügyet. (Dr. gr. H. I.)

24. A geleji egyházközség presbitériuma f. év szeptember 25-én „külön is kéri az egyházmegye nagytiszteletű elnökségét lelkipásztorának közgyűlési beerősítésére“.

Tudomásul szolgál.

(Dr. R. Z.)

25. A diósgyőri egyházközség gyári egyházrészre jelenti, hogy a diósgyőri Magyar Királyi Vas- és Acélgvár Igazgatósága f. évi október hó 4-én kelt iratában arról értesíti az egyházközséget, hogy a lelkészi lakáson, csatolt terv szerint változtatások iránt intézkedett. Eszerint épül egy különbejáratu zárt előterü helyiség, lelkészi hivatal céljára, egy konyha, cselédszoba és veranda; az eddigi konyha pedig vendégszobává nyer átalakítást. Ha ez a bővítés elkészül és a lelkipásztor az új helyiségeket használatba veszi, akkor a jelenleg lelkészi hivatal céljára használt helyiség, amely a szomszéd lakás szerves tartozékát képezi, eredeti rendeltetésére fog visszaállítani.

Közgyűlésünk 1926. évi 27. sz. jegyzőkönyvi pontjában foglalkozott a gyári lelkipásztor lakáskérdésével. A M. Kir. Kereskedelemügyi Miniszter 129729—926 sz. rendeletével a közgyűlés kérésére utalta ki lelkészi lakás és iroda céljára a jelenlegi lelkipásztori lakást.

Közgyűlésünk a fentiek szerint tervezett átalakítást helyeslően tudomásul veszi, feljegyezvén, hogy ez az átalakítás az egyházközség szerzett jogait továbbra sem érinti.

Egyben közgyűlésünk köszönetet mond a diósgyőri M. Kir. Vas- és Acélgvár Igazgatóságának azért a megértő jóakaratóért, amellyel a vasgyári református lelkipásztor lakás- és irodaátalakítása ügyét intézte. (Dr. R. Z.)

26. A martintelepi egyházközség szabályszerű 3000 pengő egyszersmindenkori közalapi segélyt kér templomépítési adósságának törlesztésére.

Közgyűlésünk meleg pártolással terjeszti fel a kérvényt, egyházkerületi közgyűléshez. (Dr. R. Z.)

27. Hejőpapi egyházközség lelkipásztora közgyűlés elé terjeszti az egyházközség által fenntartott ref. elemi iskola harmadik számú tanítói állás díjlevelét, megerősítés végett. Ugy a javadalom, mint a kötelességek a törvény követelményeinek megfelelően állapított meg. Sem presbitéri, sem egyházközségi határozatot nem mellékel a lelkipásztor és a díjlevelet is csak két példányban mutatta be.

Közgyűlés visszaadja a bemutatott díjlevelet s utasítja lelkipásztort az egyházközségi határozatokkal együtt négy példányban benyújtani megerősítés végett. (N. J.)

28. Vattai egyházközség lelkipásztora betérjeszti a presbitérium 1938 március 20-án tartott rendkívüli gyűlésének jegyzőkönyvi kivonatát, mely szerint örömmel teszi magáévá lelkészelnök előterjesztését s kéri az e. m. közgyűlés engedélyét, hogy presbitériumának taglétszámát, mely eddig 8 rendes és 4 póttagból állott, 12 rendes és 6 póttagságra felemelhesse. Kérését azzal indokolja, hogy így több egyháztagot bevonva az egyház ügyeinek vezetésébe, elevenebbé tehetné az egyházközség életét.

Közgyűlésünk elismeri a presbitériumnak az egyházi élet elevenebbé tételére irányuló törekvését, mégis az egyh. I. t.-c. 46. §-ának 2. bekezdése alapján, mely szerint a presbiterek számát minden egyházközségre nézve az egyházközség meghallgatásával az egyházmegyei közgyűlés tizenkét évenként állapítja meg, el kellett utasítania a kérést. (N. J.)

29. Esperesünk a következőt jelenti:

„A tiszaozlári lelkészárvánknak az alsóborsodi egyházmegye kezelésében lévő pénzéről mult évi közgyűlésünknek jelentettem, hogy már csak Editnek van 217 P 84 fill. és Aladárnak 61 P 86 fill. jutaléka. Az Aladár 61 P 86 fillérjét a gyám rendelkezésére bocsátottam s ma már csak az Edit része: 217 P 84 fill. van betétkönyvön, amihez járulnak a kamatok.

Kérem jelentésem tudomásul vételét és Borsod-Gömör-Kishont e. e. közigazgatásilag egyesített vm. Árvaszékének értesítését.

Pósa Péter
esperes.“

Tudomásul szolgál.

(N. B.)

30. Kiss Ernő ORJÓ irodavezető bemutatja az alsóborsodi egyházmegye egyházközségeinek ORJÓ taglétszám kimutatását és a kifizetett segélyösszeget tudomásul vétel végett. Eszerint a biztosított tagok száma 1373, a kifizetett segély 5809.65 P. Országos viszonylatban: taglétszám felül van az ötvenezeren, jóval alul a szükségleten.

Közgyűlés köszönettel veszi tudomásul a tájékoztató jelentést és az egyházközségek fokozott jóindulatába, továbbbi fejlesztésre ajánlja az ORJÓ ügyet. (N. J.)

31. Tárgyaltatik a Protestáns Országos Árvaegyletnek, (Budapest, VII. Rózsák tere 1. sz.) mely 1859 óta tartja fenn a Prot. Orsz. Árvaházat, s amely idő alatt mintegy 2000 árvát nevelt fel a magyar

prot. társadalom számára, ama kérése, hogy egyházmegyénk vállalja el 1-2 árva gyermek évi neveltetésének költségét, mely árvánként évi 400 P-t tesz ki s ugyanilyen felhívással forduljunk az e. m. kötelékébe tartozó tehetősebb egyházközségekhez is, vagy legalább azzal, hogy az évnek egy vasárnapján a szószékről is emlékeznének meg az árvákról, és kifejezetten a Prot. Országos Árvaházról.

E. m. közgyűlés, bár szívügyének tekinti minden szeretetintézménynek a felkarolását, a kérdést az előirt formában nem teljesítheti azért, mert a segélyezési célra rendelkezésre álló fedezete le van kötve a felsőbb egyházi hatóságok által szív szerint is, de kötelezően is támogatandónak kijelölt ORSZSZ intézményei, kiemelten az egyházmegyénk területén fekvő hejőpapii árvaház céljára. Azonban erejéhez képest készséggel nyújt támogatást a kérvényező Prot. Országos Árvaegyületnek is oly módon, hogy ez évre 40 P-t utal ki részére segélyül s anyagi erőihez mért szerényméretű támogatását más évekre is kilátásba helyezi. A Prot. Orsz. Árvaház ügyét, továbbá a kebelbeli gyűlések jótudatát támogatásába is ajánlja oly módon, hogy azok az általuk legcélravezetőbb módon igyekezzenek ezirányú áldozatos támogatásukkal a Prot. Orsz. Árvaház gyámolítására. (R. E.)

32. Tárgyaltuk Dr. Lipcsey Péter egri egyházközségi főgondnok „Lelki kataszter” indítványát.

Közgyűlésünk az indítványra vonatkozó iratokat jóváhagyólag három példányban az Egyházkerületi Közgyűlés elé terjeszti határozathozatal és az Egyetemes Konventhez való felterjesztés végett. (N. J.)

33. Az ujlőrincfalvai egyházközség presbitériuma f. évi szeptember hó 27-én tartott gyűlésében azt határozta, hogy 500 pengő tanfelszerelési segély kiutalását úgy kéri a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumtól, hogy ezt a kérését támogassa az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés is.

Közgyűlésünk jól tudva azt az erőfeszítést, amelyet nevezett 140 lelkes egyházközség törpe, de nyilvánosjogu elemi iskolája megtartásában kifejt, meleg támogatással terjeszti a kérvényt Egyházkerületi Közgyűlés elé, hogy hasonló pártolással terjessze fel a Kultuszminiszter Urhoz. (M. B.)

34. A szatmári református egyházmegye f. évi szeptember hó 13-án tartott közgyűlési jegyzőkönyvének 85. sz. határozatában s az 5 százalék kulturadó bevezetésének és törvénybeiktatásának sürgetése s ennek megvalósulásáig az adócsökkentési segély 100

százalékos folyósítása, továbbá a tanítói nyugdíjterheknek a régi 24 arany koronára való leszállítása ügyében, egységes állásfoglalásra kéri az egyházmegyénket.

Közgyűlésünk az átiratot teljes egészében magáévé teszi s az abban részletezett kívánalmak sürgős megoldása és az egységes állásfoglalás céljából csatlakozását bejelenti, felterjeszti a szatmári egyházmegye közgyűlésének határozatát az egyházkerületi közgyűléshez, hogy az Egyetemes Konvent utján a kormányhoz terjesztett feliratot támogatni méltóztassék. (M. B.)

35. Tárgyaltuk a tiszavalki lelkipásztor előterjesztését. Ez az előterjesztés a f. évi június hó 8-i egyházmegyei tanács előtt is tárgyaltatott. A tanyaépületen végzett beruházásra és a tiszai védgát építésével kapcsolatos lelkészi és tanítói földveszteségre vonatkozik.

Közgyűlésünk az egyházkerületi szabályrendelet VII. 4. §.-ra való hivatkozással a kérelemnek eleget tenni nem tud.

A tiszai védgát építésével ért veszteségekre vonatkozólag pedig felhívja a lelkipásztort és a tanítót, hogy egyházmegyei ügyészeink segítségével igyekezzenek a Tiszaszabályozó Társulatnál megfelelő eredményeket elérni. (N. B.)

36. Tárgyaltuk Sándor Ernő miskolci vallásoktató lelkész díjlevelét, melyet a miskolci egyházközség jóváhagyásra beterveztett.

Közgyűlésünk az öt példányban beterveztett díjlevelet jóváhagyja és felterjeszti az Egyházkerületi Közgyűléshez. (N. B.)

37. A Debreceni Nyugdíjas Lelkészek Köre f. évi március 8-án belt beadványában arra kéri közgyűlésünket, hogy az egyházkerületi közgyűlés utján az Egyetemes Konventnél támogassuk nyugdíjügyi revíziós kérésüket. Panaszolja, hogy 18 százalékos a nyugdíjlevonásuk, hogy 90—100 nyugdíjas lelkész helyett 137 a létszám s ezért nagyon csökkentett a nyugdíj. Az 1934. évi IX. t.-c. lehetővé teszi a nyugdíj leszállítását is.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűlésen keresztül, Egyetemes Konventhez terjeszti fel a beadványt azzal a kéréssel, hogy a jogossági és méltányossági szempontok figyelembevételével méltóztassék megvizsgálás tárgyává tenni. (N. B.)

38. Tárgyaltuk Egyetemes Konventünk 274/1937. számú határozata és egyházkerületi közgyűlésünk 19/1937. számú határozata

alapján az egyházmegyei vándorkönyvtárak és jelenlegi egyházmegyei könyvtárunk ügyét.

Egyházmegyei közgyűlésünk megállapítja, hogy egyházmegyénk könyvtára 500—600 kötetnyi. Az utolsó negyedszázad alatt nem szaporodott. A lelkészek nem igen használják. A vándorkönyvtár felállítását közgyűlésünk igen nehézkesnek találja. A Miskolcon levő könyvtár rendelkezésére áll lelkészi karunknak. A könyvtár szaporítása csak új járulékok kivetésével volna lehetséges, még akkor is, ha a tetemes hátrálékok befolyának. (N. B.)

39. Az egyházlátogatókat és kísérőiket közgyűlésünk így küldötte ki: Pósa Péter esperes és Kovács József a mezőkeresztesi járásba. Takács Mihály—Kiss Elek a hevesi járásba, Szabó József—Pósa Dezső emódi járásba, Kérészy István—Szilva Sándor az egrí járásba, Szakács Pál—Arday László a mezőcsáti járásba, Várady Pál—Perjéssy László az ónodi járásba, dr. Filep Gusztáv—Técsy Béla a tiszamenti járásba, Komjáthy József—Nagy József a miskolci járásba. (N. B.)

40. A bírósági ülés idejét délután fél 4 órára tűzte ki közgyűlésünk

41. Jövő évi közgyűlés helyéül Miskolc jelöltetett ki.

42. Ennek a jegyzőkönyvnek hitelesítésére a Miskolcon és környékén lakó alkalmilag együtt található alkotó tagok nyertek megbízást. (N. B.)

43. Tizennégy órakor tárgysorozatunk végére értünk. Román Ernő h. elnök bezárta a közgyűlést. Legvégül énekeltünk. (N. B.)

Ezt a jegyzőkönyvet hitelesítjük.

Miskolc, 1938. év december havában.

Br. Bottlik István s. k.,
em. gondnok.

Pósa Péter s. k.,
esperes.

Nádházy Bertalan s. k.,
lelkészi főjegyző.

Dr. Tolnay Ferenc s. k.,
hitelesítő.

Román Ernő s. k.,
hitelesítő.

Jegyzet. Hogy az egyes számokat kik adták elő, vagy jegyezték, mindenütt nevük kezdőbetűit tüntetik föl.

Nádházy Bertalan l. íjz. = N. B. Dr. gróf Haller István v. főjegyző = Dr. gr. H. I. H. Kiss Géza l. íjz. = Dr. H. K. G. Nagy József l. íjz. = N. J. Dr. Román Zoltán v. íjz. = Dr. R. Z. Molnár Béla t. ú. b. elnök = M. B. Benke József belmissziói előadó = B. J. Román Ernő tanácsbíró = R. E. Dr. Tolnay Ferenc ügyész = Dr. T. F.

Egyes számok a nyomtatott jegyzőkönyvben röviden jelennek meg takarékoság okából. Az esperesi iratok közt teljes terjedelemben megtalálhatók.

III.

Bírósági ügyek.

1501—1938. II. B. sz.

Az egyházmegye közigazgatási bíróságának rendes tanácsa az **átányi**, 1938 február 2-án lefolyt presbiterválasztás ellen Rózsa István és 196 társa által beadott panaszt — 1938 október 18-án,

i t é l e t b e n

elutasította s a panaszlót 90 P. eljárási költségben elmarasztalta, mert a vizsgálat sem állapította meg, de panasz tárgya sem volt, hogy a választás során az E. T. I. t.-c. 59. és a további §-ok megsértettek volna.

1566—1938. B. sz.

Az egyházmegye közigazgatási bíróságának rendes tanácsa, az 1938. március 20-án lefolyt külsőbőcsi presbiterválasztási ügyben, a Bíróság Elnökségének 1307—1938. B. számú végzését, Onda Imre és társai fellebbezése folytán

v é g z é s i l e g

feloldotta 1938. október 18-án, mert az E. T. VI. t.-c. 58. §-ának 5., 6. bekezdésében foglalt értesítés, hiányzott az irások közül.

Tárgymutató.

I.

Az egyházmegyei tanács ügyeiről:

lkvisz.		Lapsz.
10.	Alsózsolca: Gr. Haller és Brinzeiné jelzálogj. bizt.	8—9
7.	Alsózsolca: Szilágyi K. és trsai felebbezése	7
6.	Alsózsolca: új egyházi adó kulcsa	6—7
13.	Bezárás	10
11.	Diósgyőr, lelkeszi nyugdíj. szabályrendelet	9—10
1—2.	Megnyitás	3
3.	Számvevőszéki jegyzőkönyv	3
12.	Tiszapalkonya, új párbér adókulcs	10
4.	Tiszatarián, leányegyesületi szabályrendelet	5
9/a.	Tiszavalk: lelkeszi beruházás	8
9/b.	Tiszavalk: Tiszaszabályozás és belhivat. föld.	8
8.	Ujlőrincfalva ajándékozási szerződése	7
5.	Ujlőrincfalva vallássérelemi ügye	5—6

II.

Közgyűlési tárgymutató:

13.	Belmissziói jelentés	39—44
43.	Bezárás	54
40.	Birósági ülés ideje	54
37.	Debreceni Nyugdíjas Lelkészek kérése	53
25.	Diósgyőr (Vasgyár) lelkeszrak átalakítása	50
14.	Diósgyőr, nyugdíjptóló szabályrendelet	44—45
39.	Egyházlátogatók	54
38.	Egyházmegyei vándorkönyvtár	53—54
5.	Esperesi jelentés	13—27
19.	Felsőábrány, párbér adókulcs	47—48
24.	Gelej lelkeszbeiktatási kérése	50
7.	Gondnoki megnyitó	28—30
27.	Hejőpapi tanítói díjlevele	50—51
42.	Jegyzőkönyv hitelesítése	54
2.	Jelenvoltak	12—13
41.	Jövő közgyűlés helye	54
23.	Dr. H. Kiss Géza beruházási kérése	50
6.	Közgyűlési választások. (Lelkészelölő bizottság; e. m. tanács; ker. képv.; időszaki tanácsok.)	27—28
16.	Leánykálvincumi tanítónőképző ügye	46
8.	Lelkészbekerítések	30
15.	Lelkészerterkezleti jegyzőkönyv	45—46
32.	Dr. Lipcsey Péter: „Lelki kataszter“	52
26.	Martintelep közalapítvány	50
1.	Megnyitás	11—12
18.	Mezőkeresztes, Gomba M. és neje alapítványa	47
22.	Mezőkeresztes, lelkeszi díjlevél módosítás	49
17.	Miskolc: Szalontai Nagy Lajos alapítványa	46—47
30.	ORJO beszámoló	51
31.	Prot. Orsz. Árvaegylet kérése	51—52
3.	Román Ernő indítványa	12

Íkvisz.

Lapsz.

20.	Sály : párbérmódosítás	48
36.	Sándor Ernő díjlevele	53
10.	Segédlelkészek beosztása	30 31
34.	Szatmári e. m. kulturadó stb. ügyben átirata	52—53
4.	Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve	13
9.	Tanítóváltások	30
11.	Tanügyi B. jelentése és bizottsági jegyzőkönyv	31 39
29.	Tiszaoszlári árvák ügye	51
21.	Tiszapalkonya, egyházi adókulcs	48—49
35.	Tiszavalk : lelkészi beruházás ; tiszai védgát	53
33.	Ujlőrincfalva tanfelszerelési segélye	52
28.	Vatta, presbiterek létszámemelése	51
12.	Zsóry György eskütétele	39

III.

Bírósági ügyek tárgymutatója :

II. B. sz.	Átány : Rózsa I. és társai panasza	55
B. sz.	Külsőbőcs : Onda I. és társai felebbezése	55

